

پدې ګڼ کښې

رسمي جريدې

د افغانستان پادشاهي دولت رسمي خپرونه

شماره فوق العاده به مناسبت

انتشار قانون اساسي

افغانستان

پرله پسي ګڼه (۱۲)

۱۳۴۳ هجري شمسي کال

شنبه دمیزان (۱۱)

قانون اساسي افغانستان

فهرست

د بياچه	فصل اول
د دولت	فصل دوم
پادشاه	فصل سوم
حقوق و وظائف	فصل چهارم
اساسي مردم	فصل پنجم
شوري	فصل ششم
لويه جرگه	فصل هفتم
حکومت	فصل هشتم
قضاء	فصل نهم
اداره	فصل دهم
حالت اضطرار	فصل يازدهم
تعدیل	
احکام انتقالی	

Ketabton.com

بسم الله الرحمن الرحيم

بنام خداوند تو انا و داد گر

خدای په نامه

بمنظور تنظیم حیات ملی افغانستان مطابق به مقتضیات عصر

م د ملی ثقافت او تاریخ د پښتو

و بر اساس واقعات تاریخ و فرهنگ ملی.

سده شصت د پاره.

بمنظور تأمین عدالت و مساوات .

ه کولود پاره .

بمنظور تطبیق دیموکراسی سیاسی - اقتصادی و اجتماعی .

جامعی دیموکراسی د تطبیق د پاره ،

بمنظور تنظیم شئون و ارکان دولت برای تأمین آزادی و رفاه

سائی او د عمومی نظم د ساتنی

و کانونو د سده شصت د پاره .

لومړی فصل دولت

لمړۍ ماده- افغانستان یو مشروطه باچائی، خپلواک، یوموتی اونه بیلیدونکی دولت دی. ملی حاکمیت په افغانستان کښی په ملت پورې تعلق لری.

د افغانستان ملت ټول هغه افراد دی چه د قانون له حکمه سره سم د افغانستان د دولت تابعیت لری. د دې افرادوپه هریو فرد باندي د افغان د کلمې اطلاق کښی.

دوهمه ماده- د افغانستان دین د اسلام سپیڅلی دین دی.

دینی شعایر د دولت له خوا د حنفی مذهب د حکمونو سره سم پرځای کښی.

د ملت هغه کسان چه مسلمانان نه دی په هغو حدودو کښی دننه چه د چال چلند او عامی هو ساینی په باب قوانین ټی بڼی آزاد دی چه خپل مذهبی مراسم په ځای کړی.

دریمه ماده- د افغانستان د ژبوله جملی څخه پښتو او دری رسمی ژبی دی.

څلورمه ماده- د افغانستان بیرغ له دریو ټوټو جوړ دی چه رنگونه ټی تور، سور او شین دی او یو هومره ولاړې څنګ په څنګ د کښی خوانه په ټی لورې تللی دی.

د هر رنگ ساره ټی داوژدود نیمائی هومره دی. په مینځ کښی یی په سپین رنگ د محراب او منبر نشان لکیدلی دی چه دواړو خواوته ټی دوه بیرغونه ولاړدی اوله دواړو غاړو ټی دغمو دوه وزی چا پیردی.

پنځمه ماده- د افغانستان پایتخت د کابل ښاردی.

دوهم فصل باچا

شپږمه ماده- په افغانستان کښی باچا د ملی حاکمیت ښکارندوی دی.

اوومه ماده- باچا د اسلام د سپیڅلی دین د اساسونو ساتنوال، د افغانستان د خپلواکی او د سیمې د تمامیت ساتونکی، د اساسی قانون ساتندوی او د ملی یووالی مرکز دی.

اتممه ماده- باچا باید د افغانستان له اتباعو، مسلمان او په حنفی مذهب وی.

نهمه ماده- د باچا وظیفی او حقونه دادی:

- ۱- د افغانستان د اردو لویه مشری.
- ۲- د جنګ او اور بند اعلان.
- ۳- د لویې جرگی د اټرول او پرانستل.
- ۴- د شوری د عادی غونډې پرانستل.
- ۵- د شوری د فوق العاده غونډې د اټرول او پرانستل.
- ۶- د شوری د رنگول او دنووا نټخاباتو د فرمان ویستل نوي انتخابات د شوری د انحلال د تاریخ نه په درې میاشتو کښی دننه سرته رسیزی.

فصل اول دولت

ماده اول- افغانستان دولت پادشاهی مشروطه، مستقل واحد و غیر قابل تجزیه است.

حاکمیت ملی د افغانستان به ملت تعلق دارد.

ملت افغانستان عبارت است از تمام افرادی که تابعیت دولت افغانستان را مطابق به احکام قانون دارا باشند.

بر هر فرد از افراد مذکور کلمه افغان اطلاق میشود.

ماده دوم- دین افغانستان دین مقدس اسلام است. شعایر دینی از طرف دولت مطابق به احکام مذهب حنفی اجراء میگردد.

آن افراد ملت که پیرو دین اسلام نیستند در اجرای مراسم مذهبی خود در داخل حدود دیکه قوانین مربوط به آداب و آسایش عامه تعیین میکند، آزاد میباشند.

ماده سوم- از جمله زبان های افغانستان پښتو و دری زبان های رسمی میباشد.

ماده چهارم- بیرق افغانستان مرکب است از سه قطعه برنگهای سیاه، سرخ و سبز که بصورت عمودی باندازه های مساوی از چپ به راست در کنار هم واقع شده. عرض مقدار هر رنگ معادل نصف طول آنست. در وسط نشان محراب و منبر برنگ سفید جا دارد که در دو گوشه آن دو بیرق نصب و از دو طرف به دو خوشه گندم احاطه شده است.

ماده پنجم- پایتخت افغانستان شهر کابل است.

فصل دوم پادشاه

ماده ششم- د افغانستان پادشاه حاکمیت ملی را تمثیل میکند.

ماده هفتم- پادشاه حامی اساسات دین مقدس اسلام، حافظ استقلال و تمامیت ساحه، نگهبان قانون اساسی و مرکز وحدت ملی افغانستان میباشد.

ماده هشتم- پادشاه باید از تبعه افغانستان، مسلمان و پیرو مذهب حنفی باشد.

ماده نهم- پادشاه دارای حقوق و وظایف آتی میباشد:

- ۱- قیادت اعلاى اردوی افغانستان.
- ۲- اعلان حرب و متارکه.
- ۳- دایر کردن و افتتاح لویه جرگه.
- ۴- افتتاح اجلاس عادی شوروی.
- ۵- دایر نمودن و افتتاح اجلاس فوق العاده شوروی.
- ۶- منحل ساختن شوروی و اصدار فرمان انتخابات مجدد. انتخابات مجدد در خلال مدت سه ماه از تاریخ انحلال شوروی انجام مییابد.

- ۷- توشیح قوانین و اعلام نفاذ آن .
- ۸- اصدار فرامین تقنینی .
- ۹- اعطای اعتبارنامه بغرض عقد معاهدات بین الدول مطابق به احکام قانون .
- ۱۰- توشیح معاهدات بین الدول .
- ۱۱- تعیین صدر اعظم و قبول استعفاى او - تعیین وزراء به پیشنهاد صدر اعظم و قبول استعفاى آنها .
- ۱۲- تعیین اعضاي غيرانتخابی مشرانو جرگه و تعیین رئیس جرگه مذکور از جمله اعضاي آن .
- ۱۳- تعیین قاضی القضاة و اعضاي ستره محکمه .
- ۱۴- تعیین و تقاعد قضاة و تعیین و تقاعد مامورین و صاحب منصبان عالی رتبه مطابق به احکام قانون .
- ۱۵- تعیین سران نمایندگی های سیاسی افغانستان نزد دول خارجی . تعیین نمایندگان دایمی افغانستان نزد موسسات بین المللی و قبول اعتماد نامه های نمایندگان سیاسی خارجی .
- ۱۶- اعلام حالت اضطرار و خاتمه دادن به آن .
- ۱۷- تخفیف و عفو مجازات .

ما ده دهم - سکه بنام پادشاه ضرب میشود .

ماده یازدهم - در خطبه ها نام پادشاه ذکر میگردد .

ماده دوازدهم - نشان از طرف پادشاه مطابق به احکام قانون اعطاء میشود .

اعطای نشان متضمن هیچ نوع امتیاز مادی نمیباشد .

ماده سیزدهم - مصارف پادشاهی در بودجه دولت مطابق به قانون مصارف پادشاهی تعیین میگردد .

ماده چاردهم - استفاده از صلاحیت های مندرج این فصل در داخل حدودی صورت میگیرد که احکام این قانون اساسی تعیین نموده است .

ماده پانزدهم - پادشاه غیر مسئول و واجب الاحترام است و با حضور اعضاي خانواده پادشاهی ، حکومت و اعضاي ستره محکمه در برابر جلسه مشترک هر دو جرگه شوری حلف آتی را بجامی آورد :

بسم الله الرحمن الرحيم

بنام خدای عظیم سوگند یاد میکنم که در کافه اعمال خرد خداوند جل جلاله را حاضر دانسته ، اساسات دین مقدس اسلام را حمایت ، قانون اساسی را حراست ، استقلال وطن ، تمامیت ساحه ، قوانین دولت و حقوق مردم را حفاظت کنم . و با استعانت از بارگاه پروردگار بر طبق احکام قانون اساسی افغانستان پادشاهی نمایم و مساعی خود را در راه سعادت و ترقی ملت افغانستان بکار برم .

۷- دقوانینو بنکوال اودهغو دجاری کولو اعلام .

۸- دتقیننی فرمانونو ویستل .

۹- دقانون د حکمونوسره سم دبین الدول معاهدو دتروندپاره اتبارلیک ورکول .

۱۰- د بین الدول معاهد و بنکوال .

۱۱- د صدر اعظم تـاکل . دهغه استعفاء منل . د صدر اعظم په پیشنهاد دوزیرانو تـاکل اود وزیرانو استعفاء منل .

۱۲- د مشرانو جرگی د غیرانتخابی غړو تـاکل اود دغی جرگی د غړو له مانع نه درئیس تـاکل .

۱۳- د قاضی القضاة اوستری محکمی د غړو تـاکل .

۱۴- دقانون د حکمونوسره سم د قاضیانو او عالی رتبه مامورینو او منصبدارانو تـاکل او تقاعد کول .

۱۵- په بهرنیو ملکونو کښی د افغانستان د سیاسی نمایندگیو د مشرانو تـاکل . په بین المللی موسسو کښی د افغانستان د دایمی نمایندگانو تـاکل اود بهرنیو ملکونو د سیاسی نمایندگانو باورلیک منل .

۱۶- د اضطرار د حالت اعلام کول او ختمول .

۱۷- د جزاء کمول او بښل .

لسمه ماده - سیکه د باچا په نامه وهله کښی .

یوولسمه ماده - په خطبو کښی د باچا نوم اخستل کښی .

دوولسمه ماده - نشان دقانون د حکمونوسره سم د باچا له خوا ورکول کښی . دنشان په ورکړه پوری هیڅ قسم مادی ښیکښه ترلی نهوی .

دیارلسمه ماده - د باچائی دربار لکښت د باچائی لکښتونو دقانون سره سم د دولت په بودجه کښی تـاکل کښی .

خوارلسمه ماده - په دی فصل کښی چه خومره صلاحیتو نه راغلی دی له هغونه په هغو حدودو کښی دننه استفاده کښی چه ددی اساسی قانون حکمونو ښودلی دی .

پنځلسمه ماده - باچانه پوښتیدونی دی او لمانځنه ئی واجب ده اودی د باچائی کورنی اود حکومت اوستری محکمی د غړو په محکښی دشوری د دواړو جرگو د مشترکی غونډی په وړاندی داسی لوره کوی :

بسم الله الرحمن الرحيم

دلوی خدای په نامه لوره کوم چه په خپلو تولو چارو کښی به خدای جل جلاله حاضر کښم . د اسلام د سپیڅلی دین د اساسو نوساتنه او د اساسی قانون حمایت به کوم . دهیواد د خپلو اکی او د سیمی تمامیت ، د دولت قوانین اود خلکو حقونه به ساتم اود لوی خدای له درباره د مرستی په غوښتو به د افغانستان د اساسی قانون د حکمونوسره سم باچاهی کوم او خپل تول کونښښ به د افغانستان د ملت د لوړتیا اوسو کالی په لاره کښی په کار اچوم .

مادہ شانزدہم - پادشاہی افغانستان در خانوادہٴ اعلیٰ حضرت محمد نادر شاہ شہید بر حسب احکام این قانون اساسی انتقال مینماید.

مادہ ہفدہم - ہر گاہ پادشاہ ارادہ استعفاء بنماید بہ مجلس مرکب از رئیس اولیٰ جرگہ، رئیس مشرانو جرگہ، صدر اعظم قاضی القضاة و وزیر دربار پادشاہی اطلاع دادہ بعد در خلال مدت ہفت روز لویہ جرگہ را دائر میکند و استعفاءی خورد را شخصاً یا توسط وزیر دربار بہ جرگہ مذکور ابلاغ مینماید. در صورتیکہ لویہ جرگہ تصدیق نماید کہ استعفاء از ارادہ پادشاہ نشأت نمودہ از تاریخ تصدیق آن استعفاءی پادشاہ نافذ شمردہ میشود.

مادہ ہژدہم - در موقع استعفاء یا وفات پادشاہ - پادشاہی بہ پسر بزرگش انتقال مینماید.

در صورتیکہ پسر بزرگ پادشاہ واجد شرایط پادشاہی کہ در این قانون اساسی ذکر گردیدہ نباشد پادشاہی بہ پسر دوم او و همچنان الی آخر انتقال میکند.

مادہ نزدہم - ہر گاہ پادشاہ وفات کند یا استعفاء نماید و پسر نداشتہ باشد کہ واجد شرایط پادشاہی باشد، پادشاہی بہ بزرگترین برادر پادشاہ انتقال مینماید. در صورتیکہ بزرگترین برادر پادشاہ واجد شرایط نباشد پادشاہی بہ برادر یکہ از نظر سن میان برادران بلافاصلہ بعد از وقوع باشد و همچنان الی آخر انتقال می یابد.

در صورتیکہ پادشاہ برادری نداشتہ باشد کہ واجد شرایط پادشاہی باشد جانشین پادشاہ از جملہ بازماندگان پسر اعلیٰ حضرت محمد نادر شاہ شہید انتخاب میگردد. درین حالت انتخاب پادشاہ توسط مجلسی مرکب از لویہ جرگہ، حکومت و اعضای سترہ محکمہ صورت میگردد. این مجلس در صورت وفات در خلال مدت پانزدہ روز از تاریخ وفات و در صورت استعفاء در خلال مدت ہفت روز از تاریخ نفاذ آن از طرف صدر اعظم دائر میشود. تصمیم این مجلس بہ اکثریت ارای اعضای حاضر اتخاذ میگردد و بعد از موافقت شخص کہ بحیث پادشاہ انتخاب شدہ نافذ شمردہ میشود. از تاریخ وفات پادشاہ یا نفاذ استعفاء او تا انتخاب جانشین پادشاہ، وزیر دربار نائب پادشاہ شناختہ میشود.

مادہ بیستہم - ہنگامیکہ پادشاہ ارادہ سفر بخارج مملکت بنماید یک

یا چند نفر را بحیث وکیل خود تعیین میکند. شخص یا اشخاص مذکور در غیاب پادشاہ بوکالت از امور پادشاہی رادر حدود صلاحیتی کہ از طرف پادشاہ بہ او دادہ میشود بر طبق احکام این قانون اساسی اجرا مینماید.

شیار سہمہ مادہ - د افغانستان باچائی ددې اساسی قانون د حکمو نوسره سمہ د اعلیٰ حضرت محمد نادر شاہ شہید پہ کورنی کښی اہ یونہ بل ته پاتی کښی .

اولسمہ مادہ - کہ چیری باچا د استعفاء تکل او کاندی نود و اسی جرگی له مشر، د مشرانو جرگی له مشر، صدر اعظم، قاضی القضاة او باچائی دربار له وزیر نه جوړ مجلس ته خبر ورکوی بیا په او ورځو کښی دننه دننه لویہ جرگہ د ائروی او خپله استعفاء پخپله یا د دربار د وزیر په لاس جرگی ته وړاندې کوی. کہ لویہ جرگہ تصدیق وکړي چه باچا په خپله خوښه استعفاء کړی ده نود دغی جرگی د تصدیق له تاریخ نه د باچا استعفاء نافذہ گڼل کښی . اتلسمہ مادہ - د باچا د استعفاء یا مړینی په وخت کښی باچائی دهغه مشر ځوی ته پاتی کښی .

کہ چیری د باچا په مشر ځوی کښی هغه شرطونه پوره نه ووجه په دې اساسی قانون کښی ښودل شوی دی نو بیا باچائی دهغه دوهم ځوی او همداسی ورپسی نور و ځامنو ته پاتی کښی .

نولسمہ مادہ - کہ چیری پاچا مریا استعفاء وکړی او د باچائی په شرطونو برابر ځوی ونه لری نو باچائی د باچا په ورو نیو کښی تر ټولو مشر ورو ته پاتی کښی .

کہ چیری د باچا په مشر ورو کښی د باچائی شرطونه پوره نه وی نودہ ته چه کوم یو ورو د عمر په لحاظ زیات نژدې وی باچائی هغه ته پاتی کښی او همدغی تر اخره درومی. کہ چیری باچا د باچایی په شرطونو برابر یو ورو هم ونه لری نو په ځای ناست به ئی د اعلیٰ حضرت محمد نادر شاہ شہید دنارینه اولاد له تیره غوره کښی. په داسی حالت کښی د باچا انتخاب د لوی جرگی، دسترې محکمې له غرو او د حکومت نه دیو جوړ شوی مجلس له خوا کښی .

کہ باچا مړ و نود مجلس به د مړینی دورځی له تاریخه په پنځلسو ورځو کښی دننه او کہ استعفاءی کړی وه نود نافذ کیدو د تاریخ نه پس په او وورځو کښی دننه د صدر اعظم له خوا جوړیږی . په دې مجلس کښی فیصله د حاضر و غرو درایو په اکثریت کښی او فیصله دهغه چا له منښت نه پس چه د باچا په حیث غوره شوی دی نافذہ گڼل کښی .

د باچا د مړینی یا د استعفاء د نافذ کیدو له نیتی نه دهغه د جانشین تر غوره کیدو پورې د دربار وزیر د باچا نائب گڼل کښی .

شلسمہ مادہ - کله چه باچا د هیواد نه د باندې د سفر تکل وکړی نو یو یا څو کسه

د خپل وکیل په توگه تاکی .

دغه کس یا کسان د باچا په غیاب کښی دهغه والک اختیار په حدودو کښی دننه چه باچا ورته ورکړې باچائی چارې ددې اساسی قانون د حکمو نوسره سمی د باچا په وکالت پرځای کوی .

دغه کسان دو کیل پہ تو گہ نہ شی تیا کل کیدی :

- ۱- صدر اعظم .
- ۲- داولسی جرگی مشر .
- ۳- د مشرانو جرگی مشر .
- ۴- قاضی القضاات .

اشخاص ذیل بحیث وکیل تعیین نمیشوند :

- ۱- صدر اعظم .
- ۲- رئیس اولسی جرگہ .
- ۳- رئیس مشرانو جرگہ .
- ۴- قاضی القضاات .

یوویشتمه ماده - کاه چه باچا مرشی او د هغه په خای ناست لادخپل عمر

شل کاله پوره کری نه وی نو ترخو پوری چه دغه عمر ته رسیزی ملکه د باچائی چار و نیابت په غاړه اخلی . که چیری ملکه نه وی نو هغه مجلس چه په نولسمه ماده کښی یاد شوی دی دا علیحضرت محمد نادر شاه شهید دنارینه اولاد له تیره یو کس د باچا دنائب په توگه غوره کوی .

ماده بیست و یکم - هر گاه پادشا وفات کند و جانشین اوسن

بیست راتکمیل نکرده باشد تا موعیکه سن مذکور را تکمیل میکند ملکه نیابت پادشاه را به عهده میگیرد . در صورتیکه ملکه وجود نداشته باشد مجلسیکه در ماده (نزد هم) ذکر گردید شخصی را از جمله بازماندگان پسر ایلیحضرت محمد نادر شاه شهید بحیث نایب پادشاه انتخاب میکنند .

دوهو یشتمه ماده - کله چه باچا استعفاء و کری او د هغه پر خای ناست

دخپل عمر شل کاله نه وی پوره کری نو ترخو پوری چه دی دغه عمر ته رسیزی هغه مجلس چه په نولسمه ماده کښی یاد شوی دی دا علیحضرت محمد نادر شاه شهید دنارینه اولاد له تیره یو کس د باچا دنائب په توگه غوره کوی .

ماده بیست و دوم - هر گاه پادشاه استعفاء نماید و جانشین اوسن

بیست راتکمیل نکرده باشد تا موعیکه سن مذکور را تکمیل میکند مجلسیکه در ماده نزد هم ذکر گردیده شخصی را از جمله بازماندگان پسر ایلیحضرت محمد نادر شاه شهید بحیث پادشاه انتخاب مینماید .

درویشتمه ماده - د باچا نایب او وکیل باید هغه شرطونه ولری چه په اتمه ماده کښی راغلی دی .

د باچا نایب باچائی چاری ددی اساسی قانون د حکمونو سره سمی پر خای کوی .

ماده بیست و سوم - نایب و وکیل پادشاه باید واجد شرایط مندرج

ماده هشتم باشد .
نایب پادشاه او وکیل پادشاهی را بر طبق احکام این قانون اساسی اجرا میکنند .
در صورتیکه ملکه نیابت پادشاه را بعهدہ داشته باشد از صلاحیت مندرج فقره دوم ماده نهم به مشوره حکومت استفاده میکنند .

که د باچا نیابت د ماکلی په غاړه وی ملکه د هغه صلاحیت نه چه دنهمی مادی په دوهمه فقره کښی یاد شوی دی د حکومت په مشوره استفاده کوی .

د باچا نایب چه خو پوری دا عهده په غاړه لری په بل شغل بانندی بوختیدلی نه شی .

نایب پادشاه نه یو اندر مدت تصدی این عهده به شاغل دیگر اشتغال ورزد .

هغه خوک چه ددی اساسی قانون دیوویشتمی او دوه ویشتمی مادی د حکمونو له مخه د باچا دنائب په توگه تیا کل کیزی هیڅکله د افغانستان د باچا په توگه انتخابیدلی نه شی .
د باچائی د نیابت په دوره کښی ددی اساسی قانون د باچا د فصل هغه مادی چه پر خای ناست پوری تعلق لری تعدیل کیدلی نه شی .

شخصیکه بر حسب احکام مواد بیست و یکم و بیست و دوم این قانون اساسی به صفت نایب پادشاه تعیین میگردد هیچگاه بحیث پادشاه افغانستان انتخاب نمیشود .

د دوره نیابت پادشاهی مواد مربوط به جانشین فصل پادشاه این قانون اساسی تعدیل نمیشود .

خلیرویشتمه ماده - د باچا خوی ، لور ، ورور ، خور او ددوی بنجی

او مرونه او خان اولونی او د باچا تره او د تره خان من باچائی کورنی ده د دولت په رسمی تشریفاتو کښی باچائی کورنی په باچا او ملکه پسی جوخت خای نیسی .

ماده بیست و چارم - پسر و دختر و یرا در خواهر پادشاه و ازواج

وزوجات و ابناء و بنات شان و عم و ابنای عم پادشاه خانواده پادشاهی را تشکیل میدهند .
در تشریفات رسمی دوات خانواده پادشاهی بعد از پادشاه و ملکه اخذ و توقع مینماید .
مصارف خانواده پادشاهی در بودجه مصارف پادشاهی تعیین میشود .

د باچائی کورنی لکښت د باچائی لکښتونو په بودجه کښی تیا کل کیزی لقبونه یوازی د باچائی کورنی د پاره دی او د قانون د حکمونو سره سم تیا کل کیزی .

د باچائی کورنی غیری په سیاسی گوندونو کښی کېدون نه کوی او دغه وظیفی په غاړه نه اخلی :

القاب مختص به خانواده پادشاهی میباشد و مطابق به احکام قانون تعیین میگردد .

اعضای خانواده پادشاهی در احزاب سیاسی شمولیت نمیورزند و وظایف آتی را حراز نمیکنند :

- ۱- صدارت عظمی او وزارت .
- ۲- دشوری غیرتوب .
- ۳- دستوری محکمی غیرتوب .

- ۱- صدارت عظمی و وزارت .
- ۲- عضویت شوری .
- ۳- عضویت ستره محکمه .

جریمه‌های

د باچاهی کورنی غری خپل حیثیت د باچاهی کورنی دغری په صفت ترڅو چه ژوندی وی ساتی .

دریم فصل

د خلکو اساسی حقونه

او وظیفی

پنځه ویشتمه ماده - د افغانستان ټول خلک بی له هیڅ قسم تبعیض او امتیاز د قانون په وړاندی یوشان حتمونه او وظیفی لری .

شپږ ویشتمه ماده - آزادی دانسان خدای ورکری حق دی . دا حق بی دنورو له آزادی او عمومی بڼیکرونه چه قانون ښودلی دی نوری پولی نه لری .

د انسان آزادی او کرامت د بلوسی نه په امن دی او بیلتون نه قبلوی .

هیڅ کړه جرم نه گڼل کیژی مگر هله چه دیر داسی قانون په موجب جرم و بلل شی چه ددغی کار له کولو نه محکمینی نافذ شوی وی .

هیچا ته سزا نه شی ور کول کیدی مگر هله چه یوی واکمنی محکمی پری د ښکاره او حضوری محاکمې نه پس حکم صادر کړی وی .

هیچا ته جزا نه شی ور کول کیدی مگر دهغه قانون د حکم سره سم چه ددغه تهمنی کار له کولو نه رومی نافذ شوی وی .

هیڅوک بی د قانون له حکم تعقیب کیدلی یا نیول کیدلی نه شی هیڅوک توقیف کیدلی نه شی مگر دواکمنی محکمی د حکم او د قانون د حکم نوسره سم .

دغاری خلاصون اصلی حالت دی - خو پوری چه تورن د محکمی له خوا په قطعی پریکړه محکوم علیه نه شی بیگناه گڼل کیژی .

جرم د هر چا خپل ځانی شی دی د تورن تعقیب - نیول - توقیف او سزا ور کول بل هیڅ چاته نه ورځیژی .

دانسان کړول جواز نه لری . هیڅوک نشی کولی چه حتی له چانه د حقایقو د څرگندولو په غرض هم هغه و کړوی او یایی د کړولو امر ورکړی که څه هم دغه سری د تعقیب لاندی وی یا نیول شوی یا توقیف شوی یا پری د سزا حکم ختلی وی .

له انسانی کرامت نه مخالفه سزاتو کل جواز نلری . هغه اظهار چه له تورن یا بل سری نه په اکراه واخستی شی ایتبار نه لری .

په جرم بانندی اقرار کول هغه اعتراف ته وائی چه تورن ئی په روغ عقل او په خپله خوښه د هغه جرم په کولو بانندی چه د قانون له مخه په ده پوری تړل شوی وی دیوی واکمنی محکمی په وړاندی وکړی .

هرڅوک حق لری چه دهغه تور د لری کولو په غرض چه د قانون له مخه پری تړل شوی وی دحان د دفاع دپاره وکیل ونیسی .

دیوچا پوری کیدل دپوروری د آزادی د سابعید ویا کمید و سبب کیدی نه شی .

دپورویستلو لارې چارې د قانون له خوراښودل کیژی . هر افغان حق لری چه دخپل دولت د سیمې هرځای ته لارشی او هلاته استوگنه غوره کړی مگر بی له هغو ځایو څخه چه قانون منع کړی وی . همدارنگه هر افغان حق لری د قانون د حکم نوسره سم

اعضای خانواده پادشاهی حیثیت خرد را بصفت عضو خانواده پادشاهی مادام الحیات حفظ میکنند .

فصل سوم

حقوق و وظائف اساسی مردم

ماده بیست و پنجم تمام مردم افغانستان بدون تبعیض و امتیاز در برابر قانون حقوق و وظائف مساوی دارند .

ماده بیست و ششم آزادی حق طبیعی انسان است . این حق جز آزادی دیگران و منافع عامه که توسط قانون تنظیم میگردد محدودی ندارد .

آزادی و کرامت انسان از تعرض مصون است و انفکاک نمی پذیرد . دولت به احترام و حمایت آزادی و کرامت انسان مکلف میباشد .

هیچ عملی جرم شمرده نمیشود مگر به موجب قانونیکه قبل از ارتکاب آن نافذ گردیده باشد .

هیچکس را نمیتوان مجازات نمود مگر بر طبق حکم محکمه با صلاحیت که بعد از محاکمه علنی و حضوری صادر گردیده باشد .

هیچکس را نمیتوان مجازات نمود مگر مطابق به احکام قانونیکه قبل از ارتکاب فعل مورد اتهام نافذ گردیده باشد .

هیچکس را نمیتوان تعقیب یا گرفتار نمود مگر بر طبق احکام قانون .

هیچکس را نمیتوان توقیف نمود مگر بر طبق حکم محکمه با صلاحیت و مطابق به احکام قانون .

برائت ذمه حالت اصلی است . متهم تا وقتیکه به حکم قطعی محکمه محکوم علیه قرار نگیرد بیگناه شناخته میشود .

جرم يك امر شخصی است . تعقیب ، گرفتاری یا توقیف متهم و تطبیق جزاء بر او به شخص دیگری سرایت نمیکند .

تعذیب انسان جواز ندارد . هیچکس نمیتواند حتی به مقصد کشف حقایق از شخص دیگر ، اگر چه آن شخص تحت تعقیب ، گرفتاری یا توقیف و یا محکوم به جزاء باشد به تعذیب او اقدام کند یا مردهد .

تعیین جزائیکه مخالف کرامت انسانی باشد جواز ندارد . اظهاریکه از متهم یا شخص دیگری وسیله اکراه بدست آورده شود اعتبار ندارد .

اقرار بجرم عبارتست از اعترافی که متهم برضای کامل در حالت صحت عقل به ارتکاب جرمیکه قانوناً باو نسبت داده شده در حضور محکمه با صلاحیت مینماید .

هر شخص حق دارد برای دفع اتهامی که قانوناً باو متوجه شده وکیل مدافع تعیین کند .

مدیون بودن يك شخص در برابر شخص دیگر موجب سلب یا محدود شدن آزادی مدیون شده نمیتواند . طرز و وسایل تحصیل دین توسط قانون تنظیم میگردد .

هر افغان حق دارد در هر نقطه از ساحه دولت خود سفر نماید و مسکن اختیار کند مگر در مناطقیکه قانون ممنوع قرار داده است . همچنین هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون

د افغانستان نه دباندې سفرو كړې او بيرته افغانستان ته راشي .
هيڅ افغان په افغانستان كښې دننه او د افغانستان نه دباندې
په شړلو محكومولى نه شي .

اووه ويشتمه ماده - هيڅ افغان د يو جرم په تور بهرني دولت ته سپارل
كيدې نه شي .

اته ويشتمه ماده - د هر چا تاتوبى د بلوسى نه په امن دى - هيڅوك حتى
دولت هم دا وسيدونكى د اجازې يا د يوې واكمنى محكمى له
حكومه پرته او بى ذمه خوچا لا تولاو لا روچارو نه چه په قانون كښې
خرگندې بنودل شوې دې د چا تاتوبى ته ننوتلى او هغه لتولى نه شي .
د خرگند جرم په وخت كښې مسئول مامور د يو چا تاتوبى
ته بى دهغه يا د محكمى له مخكښى اجازې څخه پخپل مسؤليت
ننوتى شي او هغه لتولى شي خودغه مامور په دې مكلف دې چه
دور ننوتولى لتولى نه پس د قانون د خړاپه بنودلى موده كښې
دنده د محكمى فيصله لاس ته راوړي .

نه ويشتمه ماده - ملكيت د بلوسى نه په امن دې .

د هيچا ملكيت د قانون د حكم او د يوې واكمنى محكمى د فيصلې
نه پرته مصادره كيدې نه شي .

د يو چا د ملكيت استملاك يوازې د عمومي بڼيگرو د پارو د عادلانه
پيشكى په بدل كښې د قانون د حكمونو سره سم جواز لري .
هيڅ څوك بى له قانون نه د ملكيت له اخيستو او تصرف څخه منع
كيداي نښي . د ملكيت د استعمال لاره د عامو بڼيگرو د تاءمين
لپاره د قانون له پلوه تنظيم او بنودل كيزي .

د ځانې شتمنى پلټنه او دهغى اعلان يوازې د قانون په حكم
كيداي شي .

د باندېنى دولتونه او اتباع په افغانستان كښې د عقارى مالونو
د ملكيت حق نلري . د بهرنيو ملكونو په سياسى نمايندگيو باندې
د باالمثل چال چلند په اساس او په هغو بين المللى موء سسبونو باندې
چه افغانستان پكښې غړيتوب لري د حكومت په خوښه عقارى
مالونه پلورل كيداي شي .

دير شمه ماده - د هر چا د مخابراتى ازادى او پتوالى كه په ليك وي كه په
تيلگراف كه په تيلفون او كه په بله وسيله وي د بلوسى نه په امن دې .
د وات د چا د مخابراتى حق نلري مگر د يوې واكمنى
محكمى د فيصلې او د قانون د حكمونو سره سم .

په سملاسى حالاتو كښې چه قانون بنودلى دې مسئول مامور بى له
دې چه روه بى د محكمى نه اجازو واخلې په خپل مسؤليت كولى
شى چه مخابراتى و لتوي . دغه مامور په دې مكلف دې چه د پلټنې
څخه وروسته په هغه موده كښې چه قانون بنودلى ده د محكمى
فصله حاصله كاندې .

يو د ير شمه ماده - د فكر او بيان ازادى د بلوسى نه په امن ده .

هر افغان حق لري چه د قانون د حكمونو سره سم په وينا ليكنه ،
تصوير او ياداسى نورو وسيلو خپل فكر خړگند كړي .

هر افغان حق لري چه مطابق د قانون د حكمونو سره سم بى

بخارج افغانستان سفر نمايدو به آن عودت كند .

هيڅ افغان به تبعيد در داخل افغانستان و خارج از افغانستان
محكوم نميشود .

ماده بيست و هفتم - هيڅ افغان به علت اتهام به يك جرم به دولت خارجى
سپرده نميشود .

ماده بيست و هشتم - مسكن شخص از تعرض مصون است . هيچكس

به شمول دولت نمیتواند بدون اجازه ساكن يا حكم محكمه
با صلاحيت و بغير از حالات و طرز يكه در قانون تصريح شده به
مسكن كسى داخل شود يا انرا تفتيش نمايد .

در موارد جرم مشهود مامور مسئول ميتواند به مسكن شخص
بدون اجازه و يا اجازه قبلى محكمه به مسؤليت خود داخل
شود يا انرا تفتيش كند . مامور مذكور مكلف است بعد از دخول
يا اجراى تفتيش در خلال مدت يكه قانون تعيين ميكند فيصله
محكمه را حاصل نمايد .

ماده بيست و نهم - ملكيت از تعرض مصون است .

ملكيت هيچ شخص بدون حكم قانون و فيصله محكمه با
صلاحيت مصادره نميشود .

استملاك ملكيت شخص تنها به مقصد تاءمين منافع عامه ، در
بدل تعويض قبلى و عادلانه بموجب احكام قانون مجاز ميباشد .
هيچكس از كسب ملكيت و تصرف دران منع نميشود مگر
در حدود قانون . طرز استعمال ملكيت به منظور تاءمين منافع عامه
توسط قانون تنظيم ورهنموني ميشود .

تفتيش و اعلان دارائى شخص تنها بحكم قانون صورت ميگردد .
دولت و اتباع خارجى در افغانستان حق ملكيت اموال عقارى
ندارند . فروش عقار به نمايندگى هاي سياسى دول خارجى
بر اساس رويه باالمثل و به موسسات بين الامالى ايكه دولت
افغانستان عضو آن باشد بعد از موافقه حكومت مجاز
ميباشد .

ماده سيم - ازادى و محرميت مخابرات اشخاص چه بصورت مكتوب
باشد و چه بوسيله تلفون و تاگراف و يا وسايل ديگر از تعرض
مصون است .

دولت حق تفتيش مخابرات اشخاص را ندارد
مگر به موجب فيصله محكمه با صلاحيت و مطابق به احكام قانون .
در حالات عاجل - كه در قانون تعريف ميگردد مامور مسئول
ميتواند بدون اجازه قبلى محكمه به مسؤليت خود به تفتيش
مخابرات اقدام كند . مامور مذكور مكلف است بعد از اجراى
تفتيش در خلال مدت يكه قانون تعيين ميكند فيصله محكمه را
حاصل نمايد .

ماده سى و يكم - آزادى فكر و بيان از تعرض مصون است .

هر افغان حق دارد فكر خود را بوسيله گفتار ، نوشته ، تصوير
يا امثال آن مطابق با حكم قانون اظهار كند .

هر افغان حق دارد مطابق با حكم قانون به طبع و نشر مطالب

دی چه لومرې ئی دولتی مقامو نوته و بنیعی چاپ او نشر کاندې. د عمومی چاپخانه نو د تاسیس اود مطبوعا توخپرو لو اجازه او امتیاز د قانون د حکمو نوسره سم یوازې د افغانستان اتباعو او دولت ته ورکول کيږي.

دریډیو او ټیلیویژن، د عامو خپرونکو کارخپو تاسیس او چلول یوازې په دولت پورې اړه لري.

دوه دیر شمه ماده - د افغانستان اتباع حق لري چه دروا اوسوله ناکو مقصدو نو د پوره کولو د پاره د قانون د حکمو نوسره سم د دولت د مخکنی اجازې نه پرته بی وسلی ټولنه وکاندي.

د افغانستان اتباع حق لري چه د مادي یا معنوی مقصدو نو د پوره کولو د پاره د قانون د حکمو نوسره سم ټولنی جوړي کړي. د افغانستان اتباع حق لري چه د قانون په حکمو نو برابر سپاسی گوندونه جوړ کړي خو په دې شرط چه:

۱/ د گونده هدف - فعالیت او هغه مفکورې چه د گوندونو تشکیلات پرې بناء شوی وي ددی اساسی قانون له ارزښتو نوسره تناقض ونه لري.

۲/ د گوند تشکیلات او مالی درکونه په ډاگه وي.

هغه گوند چه د قانون په حکم برابر جوړ شوي وي د قانونی موجبا تو او سترې محکمې له حکمه پرته رنګیدی نه شي.

درې دیر شمه ماده - هر چا ته چه د ادارې له پلوه بی وجهه تاوان و وړي د تاوان داخیستلو حق لري او کولی شي چه د تاوان اخیستو د پاره په محکمه کښی دعوي راو لاره کړي.

دولت دهغو حالو ته پرته چه قانونی خرگندوي بی دواکمنی محکمې له حکمه دخپلو حقونو د تحصیل اقدام نشي کولی.

خلور دیر شمه ماده - تعلیم د افغانستان د ټولو وگړو حق دی او د افغانستان د دولت او اتباعو له خو اوريا برابر يږي.

په دې برخه کښی د دولت هدف یوې داسی مرحلې ته رسیدل دي چه د افغانستان د ټولو وگړو د پاره پکښی د قانون د حکمو نوسره سم دروزنی او ښوونسی مناسبی آسانتیا وی را غونډې شي.

دولت مکلف دي چه په ټول افغانستان کی د پوهنی د متوازن تعمیم لپاره موثر پروگرام وضع او تطبیق کړي. د ښوونسی اوروزنی لارښودنه او څارنه د دولت وظیفه ده.

لومړنی ښووننی د ټولو ماشوما نو د پاره په هغو ځایونو کښی چه وسیلی ئی د دولت له خوا برابرې شوي وي حتمی دي.

دلور او عمومی تعلیم د هوه سسوجوړول او چلول یوازی د دولت حق او وظیفه ده. د دې نه وراخوا د افغانستان اتباع حق لري چه اختصاصی یا دلیک لوست د ښوود پاره ښوونځی جوړ کړي. د داسی ښوونځیو د جوړونی شرطونه، تعلیمی نصاب او پکښی د زده کړی شرایط د قانون له پلوه ښودل کيږي.

حکومت کولی شي چه د قانون د حکمو نوسره سم خارجی کسانو ته د خصوصی ښوونځیو د جوړولو اجازه

بدون ارايه قبلی آن به مقامات دولتی بېردازد

اجازه و امتیاز تاسیس مطابع عمومی و نشر مطبوعات تنها با اتباع و دولت افغانستان مطابق با حکام قانون داده میشود. تاسیس وتدویر دستگاه عامه فرستنده را دیوو تلویزیون مختص بدولت است.

ماده سی و دوم - اتباع افغانستان حق دارند برای تأمین مقاصد جایز و صلی

امیز بدون حمل سلاح مطابق به احکام قانون بدون اجازه قبلی دولت اجتماع نمایند.

اتباع افغانستان حق دارند بمنظور تأمین مقاصد مادی یا معنوی مطابق به احکام قانون جمعیت ها تاسیس نمایند.

اتباع افغانستان حق دارند مطابق به احکام قانون احزاب سیاسی تشکیل دهند مشروط بر اینکه:

۱/ هدف و فعالیت حزب و مفکوره هائیکه تشکیلات احزاب روی آن بناء شده مناقض ارزش های مندرج این قانون اساسی نباشد.

۲/ تشکیلات و منابع مالی حزب علنی باشد.

حزبیکه مطابق به احکام قانون تشکیل می یا بد بدون موجبات قانونی و حکم ستره محکمه منحل نمیشود

ماده سی و سوم - هر شخص که از اداره بدون موجب متضرر شود مستحق جبران خساره میباشد و میتواند برای حصول آن در محکمه دعوی اقامه کند.

دولت نمیتواند بجز در حالاتی که قانون تصریح میکند بدون حکم محکمه با صلاحیت به تحصیل حقوق خود اقدام کند.

ماده سی و چهارم - تعلیم حق تمام افراد افغانستان است و بصورت

مجاننی از طرف دولت و اتباع افغانستان فراهم میشود. هدف دولت در این ساحه رسیدن به مرحله ایست که در آن تسهیلات مناسب تعلیم و تربیه برای همه افراد افغانستان مطابق به احکام قانون فراهم گردد.

دولت مکلف است برای تحمیل متوازن معارف در تمام افغانستان پروگرام موثری وضع و تطبیق نماید.

رهانونی و نظارت تعلیم و تربیه وظیفه دولت است. تعلیمات ابتدائی برای تمام اطفال در نقاطی که وسائل آن از طرف دولت تهیه شده حتمی میباشد.

تاسیس و اداره موعسسات تعلیم عالی و عمومی تنها حق و وظیفه دولت است. د ر خارج این ساحه اتباع افغانستان حق دارند مکاتب اختصاصی و سواد آموزی تاسیس نمایند. شروط تاسیس، نصاب تعلیم و شرایط تحصیل در چنین مکاتب توسط قانون تنظیم میگردد.

حکومت میتواند مطابق به احکام قانون باشخاص

خارجی اجازه تأسیس مکاتب خصوصی بدهد. ازاین مکاتب تنها اشخاص خارجی میتوانند استفاده کنند.

ماده سی و پنجم - دولت موظف است پروگرام موثری برای انکشاف و تقویه زبان ملی پښتو وضع و تطبیق کند.

ماده سی و هشتم - دولت موظف است در حدود توان خود وسائل وقایه از امراض و علاج آنرا بصورت متوازن برای همه افغانها تهیه کند. هدف دولت درین ساحه رسیدن به مرحله ایست که در آن تسهیلات صحی مناسب برای تمام افراد افغانستان فراهم گردد.

ماده سی و نهم - کار حق و فریضه هر افغانیست که قدرت اجرای آنرا داشته باشد.

هدف عمده قوانینی که برای تنظیم کار وضع میگردد رسیدن بمرحله ایست که در آن حقوق و منافع اصناف کارگران حمایت شود. شرایط مساعد کار فراهم گردد، روابط بین کارگران و کارفرمایان بصورت عادلانه و مترقی تنظیم یابد.

اتباع افغانستان به اساس اهلیت و بموجب احکام قانون بخدمت دولت پذیرفته میشوند.

انتخاب شغل و حرفه در داخل شرایطیکه قانون تعیین مینماید آزاد میباشند.

تحمیل کار اجباری اگرچه برای دولت باشد جواز ندارد. تحریم کار اجباری مانع تطبیق قوانینی نمیشود که بمنظور تنظیم فعالیت دسته جمعی برای تأمین منافع عامه وضع میگردد.

ماده سی و هشتم - هر افغان مکلف است به دولت مالیه و محصول تادیه کند

هیچ نوع محصول و مالیه بدون حکم قانون وضع نمیشود. اندازه مالیه و محصول و طرز تادیه آن با رعایت عدالت اجتماعی توسط قانون تعیین میگردد. این حکم در مورد اشخاص خارجی نیز تطبیق میشود.

ماده سی و نهم - دفاع از وطن وظیفه مقدس تمام اتباع افغانستان است کافه اتباع افغانستان به اجرای خدمت عسکری مطابق به احکام قانون مکلف میباشند.

ماده چهلم - پیروی از احکام قانون اساسی، وفاداری و احترام به پادشاه، اطاعت به قوانین، رعایت نظم و امن عامه، صیانت منافع وطن و اشتراک در حیات ملی وظیفه تمام مردم افغانستان میباشند.

فصل چهارم

شوری

ماده چهلم و یکم - شوری افغانستان مظهر اراده مردم آنست و از قاطبه ملت نمایندگی می کند.

ورکری. دداسی بنوونخویونه یواخی خارجی کسان فایده اخستی شی.

پنځه دیرشمه ماده - دولت موظف دی چه دملی ژبی پښتو د انکشاف او تقوی دپاره موثر پروگرام جوړ او تطبیق کری.

شپږ دیرشمه ماده - دولت موظف دی چه ترخپله وسه تولو افغانانو لپاره په متوازن ډول دناروغیو دمخنیوې او علاج وسیلی برابرې کری. په دې برخه کې د دولت هدف یو داسی پروتیه رسیدل دی چه دروغتیا مناسبی اسانی پکښی د افغانستان د تولو وگړو دپاره برابرې شی.

اووه دیرشمه ماده - کار د افغان حق اود غاړې فرض دی چه دکولو وس ئی لری.

د کار د تنظیم دپاره چه کوم قوانین جوړ یزی دهغولوی هدف یوې داسی مرحلی ته رسیدل دی چه دکاریکرو دیلو بیلو د لوجقونه او ښیگری پکښی خوندی شی. دکار مناسب حالات را پیدا شی اود کاریکرو او کارفرمایانو ترمنځ روابط په عادلانه او پر مخ تللی ډول تینګ شی.

د افغانستان اتباع د اهلیت له مخی اود قانون د حکمونو سره سم د دولت د خدمت دپاره منل کیزی.

د کار او کسب غوره کول په هغو شرطونو کې دنده چه قانون تاکلی دی آزاد دی.

بیکار که د دولت دپاره هم وی ناروادی. د بیکار بندیز دهغو قوانینو د عملی کولو په لاره کې چه د عمومی ښیگری په نیت د یوځائی کار د سمبنت دپاره جوړ یزی کوم خنډ نه راپورته کوی.

اته دیرشمه ماده - هر افغان مکلف دی چه دولت ته مالیه او محصول

ورکری. هیڅ قسم مالیه او محصول بی د قانون له حکمه نه شی ترل کیدی. د مالیه او محصول اندازه اود ورکولو لارې چارې بی د اجتماعی عدالت سره سم د قانون له خوا بنودل کیزی. دا حکم په خارجی اشخاصو باندې هم چلیزی.

نه دیرشمه ماده - د هیواد څخه دفاع د افغانستان د تولو اتباعو سپیڅلی وظیفه ده. د افغانستان تولو اتباع د قانون د حکمونو سره سم د عسکری خدمت په کولو مکلف دی.

خلویشتمه ماده - د اساسی قانون په حکمونو سم چلیدل، د باچاسره وفاداری اود هغه درناوی کول، قوانینو ته غاړه ایښودل، د عمومی نظم او امن خیال لرل، د هیواد د ښیگری ساتل او په ملی ژوند کې گډون کول د افغانستان د تولو خلکو وظیفه ده.

خلورم فصل

شوری

یوځلویښتمه ماده - شوری د افغانستان د خلکو د ارادې څرگند ویه ده اود تولو ملت نمایندگی کوی.

مردم افغانستان به توسط شوروی در حیات سیاسی مملکت سهم میگیرند. هر عضو شوروی در حالیکه از یک حوزه معین انتخاب شده در موقع اظهار رای مصالح عمومی افغانستان را مدار قضاوت خود قرار میدهد.

ماده چهل و دوم شورای دایم دو مجلس میباشد: اولی جرگه و مشرانو جرگه.

ماده چهل و سوم اعضای ولسی جرگه توسط انتخابات آزاد عمومی -

سری و مستقیم مطابق با حکام قانون از طرف مردم افغانستان انتخاب میشود. افغانستان باین منظور به حوزه های انتخابی تقسیم میگردد. تعداد و ساحه حوزه ها توسط قانون تعیین میشود. از هر حوزه یک نفر وکیل انتخاب میگردد. داوطلبی که در حوزه خود مطابق با حکام قانون رای بیشتر حاصل میکند وکیل شناخته میشود.

ماده چهل و چهارم اعضای ولسی جرگه برای مدت چهار سال که یک دوره تقنینیه است انتخاب میشوند هرگاه شوروی مطابق به احکام این قانون اساسی منحل شود ولسی جرگه جدید برای یک دوره تقنینیه انتخاب میگردد. ولی تاریخ ختم آن طوری تنظیم می شود که جرگه ما بعد بنا ریخیکه در ماده پنجا و نهم تثبیت گردیده افتتاح شود.

ماده چهل و پنجم اعضای مشرانو جرگه به ترتیب ذیل تعیین و انتخاب میشود:

- ۱- یک ثلث از اعضای جمله افراد خبیر و با تجربه برای مدت پنج سال از طرف پادشاه تعیین میشود.
- ۲- دو ثلث دیگر از اعضای بر حسب آتی انتخاب میشوند:
- الف- هر جرگه ولایت یک نفر از جمله اعضای خود را برای مدت سه سال بصورت مشرانو جرگه انتخاب میکند.
- ب- ساکنین هر ولایت یک نفر را از طریق انتخابات آزاد عمومی - سری و مستقیم برای مدت چهار سال بصورت مشرانو جرگه انتخاب میکند.

ماده چهل و ششم شرایط انتخاب کنندگان در قانون انتخابات تعیین میگردد. اشخاصیکه بصورت شوروی تعیین یا انتخاب میشوند باید علاوه بر تکمیل شرایط انتخاب کنندگان واجد و صاف ذیل باشند:

- ۱- اقل ده سال قبل از تاریخ تعیین یا انتخاب تابعیت دولت افغانستان را کسب کرده باشند.
- ۲- بعد از نفاذ این قانون اساسی از طرف محکمه بحرمان از حقوق سیاسی محکوم نشده باشند.
- ۳- خواندن و نوشتن بدانند.

د افغانستان خلک دشوری له لار دی مملکت په سیاسی ژوند کښی برخه اخلی . دشوری هر غری که څه هم له یوی تا کلی سیمی څخه غوره شوی درایی د څرگندولو په وخت کی د افغانستان عامی بنیگنی په نظر کښی نیسی .

دوه څلویښتمه ماده - شوروی دوی تولنی لرې: اولسی جرگه او مشرانو جرگه .

دری څلویښتمه ماده - دولسی جرگی غری د آزادو - عامو ، پتو او

سماسمو انتخاباتو په ذریعه د قانون د حکمونو سره سم د افغانستان دخلکو له خوا غوره کیږي . ددی مقصد د پاره افغانستان په انتخابی ونډونو ویشل کیږي . د ونډونو شمار او سیمه د قانون له مخه تا کل کیږي . د هر ونډ نه یو وکیل غوره کیږي . دو کالت د پاره هر ملا تر لی چه په خپل ونډ کښی د قانون د حکمونو سره سم تر ټولو زیاتی رائی وگتی وکیل بلل کیږي .

څلور څلویښتمه ماده - دا ولسی جرگی غری د څاور و کاونود پاره چه یوه تقنینی دوره ده غوره کیږي .

که چیری شوروی ددی اساسی قانون د حکمونو سره سمه رنکه شی نو - نوي اولسی جرگه دیوی تقنینی دوری د پاره غوره کیږي - څو د پای ته رسیدلو نیته به ئی په داسی ډول تیار یږي چه ورپسی اولسی جرگه جوخته په هغه نیته پرانستله شی چه په ننه پنځوسمه ماده کښی تا کل شوې ده .

پنځه څلویښتمه ماده - د مشرانو جرگی غری په دی طریقه تا کلی کیږي او غوره کیږي :-

- ۱- دریمه برخه غری د پوهو او ازمدینو والو کسا نوله منځه د باچا له خوا د پنځو کلو نو د پاره تا کل کیږي .
- ۲- پاتی دوه برخه غری په دی شان غوره کیږي :-
- الف - د هر ولایت جرگه د خپلو غړو له منځه یو تن ددری کلونو د پاره د مشرانو جرگی په غړیتوب غوره کوی .
- ب- د هر ولایت استوگنی د آزادو - عامو - پتو او سماسمو انتخاباتو په لاریو کس د څاور و کلو نو د پاره د مشرانو جرگی په غړیتوب غوره کوی .

شپږ څلویښتمه ماده - د انتخاب کوونکو شرطونه د انتخاباتو په قانون کښی بنودل کیږي .

هغه کسان چه دشوری په غړیتوب تا کل کیږي یا غوره کیږي په کار دی چه د انتخابات کوونکو په شرطونو سره بیره دغه صفتونه هم ولری :-

- ۱- دشوری په غړیتوب بانندی د تا کل کیدو و یا غوره کیدو نه رومبی یی لږ تر لږه لس کاله پخوا د افغانستان د دولت تا بعیت حاصل کړی وی .

- ۲- ددی اساسی قانون د نفاذ کیدو نه وروسته د محکمی له خوا د سیاسی حتمو نو څخه په محرومی محکوم شوی نه وی .
- ۳- په لیک لوست به پوهیږي .

۴- اعضای ولسی جرگه باید سن بیست و پنج را در موقع انتخاب و اعضای مشرانو جرگه سن سی را در موقع تعیین یا انتخاب تکمیل کرده باشند .

ماده چهل و هفتم رئیس و اعضای حکومت، قضات ، صاحبمنصبان و افراد اردو ، مامورین و دیگر کارکنان اداری نمیتوانند در هنگام تصدی وظیفه عضویت شوری تعیین یا انتخاب شوند .

ماده چهل و هشتم هیکس نمیتواند در یک وقت عضو هر دو جرگه باشد .

ماده چهل و نهم بارعایت احکام این قانون اساسی انتخابات مطابق به احکام قانون صورت می پذیرد .

پیشنهاد تعدیل قانون انتخابات در دو سال اخیر دوره تقنینیه ولسی جرگه در فهرست کارهیچ يك از دو جرگه داخل شده نمیتواند .

ماده پنجاهم وثایق عضویت در هر جرگه توسط خود جرگه تدقیق میگردد . طرز تدقیق وثایق در اصول و ظایف داخلی هر جرگه تعیین میشود .

ماده پنجاه و یکم هیچ عضو شوری به عاتق رای یا نظریه ای که هنگام اجرای وظیفه در داخل شوری یا خارج از آن ابراز میدارد مورد تعقیب عدلی قرار نمیگیرد .

هرگاه يك عضو شوری به جرمی متهم شود - مامور مسئول از موضوع به جرگه ای که متهم عضو آنست اطلاع میدهد و بعد از آنکه جرگه مذکور با کثرت دوثلث اعضاء اجازه بدهد متهم تحت تعقیب عدلی قرار میگیرد ، جرگه میتواند اجازه خود را به اکثریت دوثلث اعضاء مسترد نماید ؛ در موارد جرم مشهود مامور مسئول میتواند متهم را بدون اجازه جرگه ای که او عضو آن میباشد تحت تعقیب عدلی قرار دهد و گرفتار نماید .

هرگاه تعقیب عدلی قانوناً توقیف را ایجاب کند مامور مسئول مکلف است موضوع را بلا فاصله با اطلاع جرگه مربوطه برساند و در صورتیکه جرگه مذکور اجازه بدهد متهم توقیف شده میتواند در صورتیکه اتهام در هنگام تعطیل جرگه صورت بگیرد اجازه توقیف از هیئت اداری جرگه حاصل میگردد . فیصله هیئت به نخستین جلسه آینده جرگه جهت اخذ تصمیم ارائه میشود .

ماده پنجاه و دوم اعضای شوری نمیتوانند بشغل دیگری اشتغال ورزند . این حکم شامل زراعت و دیگر مشاغل آزاد نمیشد .

ماده پنجاه و سوم برای اعضای شوری معاش مناسب مطابق با حکام قانون تعیین میگردد .

۴- دولسی جرگی غروبه در انتخاب په وخت کسبی دخپل عمر پینخویشتم او د مشرانو جرگی غروبه د تیاکل کیدو په وخت کسبی دخپل عمر دیرشم کال پوره کری وی . او دخلو پینتمه ماده - د حکومت مشراوغری - قاضیان - د اردو منصبداران او افراد . مامورین او نور اداری کارکوونکی دخپلو وظیفو دخپلو په وخت کسبی دشوری په غریتوب تیاکل کیدوی یاغوره کیدی نه شی .

۱- ته خلو پینتمه ماده - هیخو کک په یووخت کسبی د دوار و جرگوغری کیدی نه شی .

نه خلو پینتمه ماده - ددی اساسی قانون د حکمونو له رعایت سره انتخابات د قانون د حکمونو سره سم کیزی .

د اولسی جرگی د تقنینی دوری په وروستو دوو کلو نو کسبی د انتخاباتو د قانون د تعدیل پیشنهاد دهیخ یوی جرگی د کار په فهرست کسبی نه شی داخلیدی .

پنخوسمه ماده - دهری جرگی د غریتوب وثیقی په هم هغه جرگه کسبی دکره کننی لاندی نیولی کیزی . دو وثیقو دکره کننی لاری جاری دهری جرگی د داخلی وظیفو په اصولو کسبی بنودل کیزی .

یو پنخوسمه ماده دشوری هیخ یو غری دهنی نظرئی له کبله چه دخپلی وظیفی د پرخای کولو په وخت کسبی ئی دننه په شوری کسبی یاد بانندی بنکاره کوی د عدلی تعقیب لاندی نه راخی که چیرې دشوری په یو غری باندی دیو جرم تور پورې شی نومسئول مامور ددغی پیننی خبر هغی جرگی ته ورکوی چه دی پکسبی غریتوب لری او پس له هغه چه د جرگی دوه برخه غری اجازه ورکاندی تورن د عدلی تعقیب لاندی راخی . جرگه کولی شی چه خپله اجازه د دوو برخو غرو په اکثریت بیرته واخلی .

دخبر گند جرم په باب مسئول مامور کولی شی چه تورن یو دهغه جرگی

د اجازه نه چه دی ئی غری دی د تعقیب لاندی راولی او وئی نیسی که چری عدلی تعقیب د قانون له مخی د توقیف غو بنتنه کوله . نومسئول مامور مکلف دی چه سملاسی هغی جرگی ته خبر ورکری چه دی ئی غری دی او که نوموړی جرگه اجازه وکری نو تورن توقیف کیدلی شی .

که چری تور په داسی وخت کسبی پینن شی چه جرگه خوره شوی وی نو د توقیف اجازه د جرگی له اداری هیئت نه غو بنتل کیزی او دهیئت فیصله د جرگی لومړی راتلونکی غونډی ته د پریکری دپاره وړاندی کیزی .

دوه پنخوسمه ماده - دشوری غری په بله چاره بوختیدلای نه شی .

کرهغه او نورې آزادی چاری ددی حکم لاندی نه راخی .

درې پنخوسمه ماده - دشوری دغرو دپاره د قانون د حکم سره سم مناسب معاش تیاکل کیزی .

خلور پنخوسمه ماده- دشوری هر یوغری حق لری چه پخپله جرگه کښی دهغه موضوع په باب چه خبرې پرې روانی وې خپله نظریه دداخلی وظایفوپه اصولو برابره څرگنده کړې .

پنځه پنخوسمه ماده- دواړه جرگی په یو وخت کښی بیل بیل غونډې کوي.

مشرانو جرگه کولی شی چه ددولتی بودجی دپیشنهاد دکنتی دپاره اولسی جرگی درخصتی په موده کښی خپله فوق العاده غونډه وکاندی.

کله چه تقنینی دوره یا کلنی غونډه دباچاله پلوه پیرانستله کیزی دواړه جرگی شریکه غونډه کوی.

شپږ پنخوسمه ماده- حکومت کولی شی چه دهرې یوی جرگی په غونډه کښی شریک شی .

هره جرگه کولی شی چه خپلی غونډې ته صدر اعظم یا دحکومت غری راوغواړې .

اووه پنخوسمه ماده- ددواړو جرگو مباحثه به ښکاره وې مگر هله نه! چه دحکومت مشر، دجرگی مشر یا لږ تر لږه دجرگی لس تنه غړې داغوبننه وکړی چه جرگه دې پته وشی او جرگه داغوبننه ومنی- جرگه کولی شی چه ددوه برخو غړوپه اکثریت هغه مباحثه چه پته شروع شوې وی بیرته ښکاره کاندې. دهرې جرگی د مباحثی جریان به ثبتیږی.

هیڅوک په سرزوری دشوری دیره خای ته ننوتلای نه شی او که څوک ددې حکم مخالفت وکړې دقانون د حکمونو له مخه سزا ورکوله شی .

اته پنخوسمه ماده- بی له هغو حالاتو چه حکم ئی په دې اساسی قانون کښی څرگند کړدې دهری جرگی فیصله دحاضر وغړو دراویو په اکثریت کیزی.

نه پنخوسمه ماده- هره جرگه په هر کال کښی یوه عادی غونډه کوي چه دمیزان په دوه ویشتمه نیټه شروع کیزی. دکلنیو غونډو شمار دقانون له پلوه زیاتیدلی شی او په دې صورت کښی دغونډې د شروع نیټه او دغونډې موده دقانون له خوا ښو دله کیزی.

دهرې جرگی دکار موده په کال کښی اووه میاشتی ده.

دکار دغوبنننی په صورت کښی هره جرگه کولی شی چه داموده نوره هم اوږده کړی.

درخصتی په وخت کښی دباچا په امر، دحکومت یاد دواړو جرگو څخه دیوی دمشریادیوې جرگی د پنځمې برخې غړو په غوبننه دشوری فوق العاده غونډه دائریدلی شی .

فوق العاده غونډه دهغه باچائی فرمان په ذریعه ختمیږی چه ددواړو جرگو دمشرانو سره له سلانه وروسته را و وخی .

شپیتمه ماده- دمشرانو جرگی مشردغه جرگی دغړوله منځه د باچا له خوا تا کل کیزی.

اولسی جرگه دخپلو غړوله منځه یو کس دمشر په توگه

ماده پنجاوچهارم هر عضو شوری حق دارد در جرگه مربوطه خود در موضوع مورد مباحثه نظریه خود را مطابق به اصول وظایف داخلی اظهار کند .

ماده پنجاه و پنجم- هر دو جرگه در وقت واحد بصورت جداگانه اجلاس میکنند.

مشرانو جرگه میتواند برای مطالعه طرح بودجه دولت در مدت تعطیل اولسی جرگه جلسه فوق العاده خود را دایر کند. در موقهیکه دوره تقنینیه یا اجلاس سالانه از طرف پادشاه افتتاح میگردد جلسه مشترک هر دو جرگه دائر میشود.

ماده پنجاه و ششم- حکومت میتواند در جلسات هر یک از دو جرگه اشتراک ورزد.

هر جرگه میتواند حضور رئیس یا اعضای حکومت را در جلسه خود مطالعه کند.

ماده پنجاه و هفتم- مباحثه جلسات هر دو جرگه علنی میباشد. مگر اینکه رئیس حکومت - رئیس جرگه یا اقلاً ده نفر از اعضا سری بودن اثر ادخواست نماید و جرگه این درخواست را بپذیرد جرگه میتواند با کثرت دو ثلث اعضا مباحثه ایرا که بطور سری صورت گرفته دوباره علنی بسازد.

جریان مباحثه هر دو جرگه ثبت میگردد.

هیچکس نمیتواند عنفاً به مقرر شوری داخل شود. متخلفین مطابق به احکام قانون مجازات میشود.

ماده پنجاه و هشتم- جز در مواردیکه حکم آن صریحاً در این قانون اساسی ذکر گردیده تصمیم هر جرگه با کثرت آراءی اعضای حاضر اتخاذ میگردد.

ماده پنجاه و نهم- هر جرگه در هر سال یک اجلاس عادی دائر میکنند که بتاريخ بیست و دوم میزان آغاز میگردد تعداد اجلاس سالانه توسط قانون تزئید شده میتواند. درینصورت تاریخ آغاز اجلاس ومدت آن توسط قانون تنظیم میگردد .

مدت کار هر جرگه در هر سال هفت ماه است. در صورت ایجاب کار هر جرگه میتواند این مدت را تمدید نماید.

در هنگام تعطیل بامر پادشاه، بدرخواست حکومت یا رئیس یکی از دو جرگه یا یک خمس از اعضای آن اجلاس فوق العاده شوری دائر میشود.

جلسه فوق العاده توسط فرمان پادشاهی که بعد از

مشوره باروسای دو جرگه صدور می یابد ختم میگردد .

ماده شصتیم- رئیس مشرانو جرگه از بین اعضای آن از طرف پادشاه تعیین میشود.

ولسی جرگه از بین اعضای خود یک نفر را بحیث رئیس انتخاب

رسمی جرگه

میکنند. هر جرگه از بین اعضای خود یک نفر نایب اول رئیس يك نفر نایب دوم رئیس یک نفر منشی و یک نفر نایب منشی انتخاب میکنند. اشخاص فوق هیئت اداری جرگه را تشکیل میدهند. هیئت اداری اولی جرگه در آغاز دوره تقنینیه انتخاب میشود. نایبان رئیس، منشی و نایب منشی مشرانو جرگه در آغاز اجلاس سالانه برای مدت يك سال انتخاب میگردد.

رئیس هر جرگه مباحثه جرگه مذکور را اداره مینماید. و برای برقراری نظم و امنیت در مقر جرگه تدابیر لازم اتخاذ میکنند. سائر وظایف رئیس در اصول و وظائف داخلی تعیین میگردد. در غیاب رئیس نایب اول و در غیاب نایب اول نایب دوم وظیفه رئیس را اجراء میکنند.

منشی هر جرگه مباحثات انرا ثبت میکند و امور دارالانشاء جرگه را سرپرستی مینماید. در غیاب منشی نایب وظیفه او را اجراء میکند.

ماده شصت و یکم - هر جرگه برای مطالعه دقیق و مفصل موضوعات مورد بحث بر طبق احکام اصول و وظائف داخلی، انجمن ها تعیین مینماید.

ماده شصت و دوم - هر جرگه اصول و وظائف داخلی خود را وضع مینماید.

ماده شصت و سوم - شوری میتواند به امر پادشاه منحل شود. انحلال شوری در حالت مندرج ماده یکصد و بیست و یکم حتمی است.

انحلال شوری شامل اعضای غیر انتخابی مشرانو جرگه نیز میباشد.

ماده شصت و چهارم - شوری برای تنظیم امور حیاتی افغانستان مطابق به احکام این قانون اساسی قوانین وضع میکند. هیچ قانون نمیتواند مناقض اساسات دین مقدس اسلام و دیگر ارزش های مندرج این قانون اساسی باشد.

تصدیق معاهدات بین الدول، فرستادن قطعات اردوی افغانستان بخارج، اعطای امتیازات دارای اهمیت در اقتصاد ملی بشمول انحصار، اجازه نشر پول و اخذ قرضه از صلاحیت شوری میباشد. امتیازاتیکه اعطای آن از صلاحیت شوری میباشد توسط قانون تعیین میگردد.

ماده شصت و پنجم - حکومت نزد اولی جرگه مسئول میباشد.

ماده شصت و ششم - اعضای اولی جرگه میتوانند از حکومت استیضاح نمایند. مباحثه در مورد توضیحی که از طرف حکومت داده میشود به تصمیم جرگه منوط میباشد.

ماده شصت و هفتم - اعضای شوری میتوانند از صدر اعظم یا وزراء در موضوعات معین سوال بنمایند.

غوره کوی - هر جرگه دخیلو غروله منحه دشر لومری نایب، یودو هم نایب، یومنشی او یودمنشی نایب غوره کوی. دغه پورتنی کسان دجرگی اداری هیئت دی. دولسی جرگی اداری هیئت دتقنینی دوری په اول سر کینی غوره کیزی دشرانو جرگی دشر نایبان، منشی اونایب منشی دهر کال دغونډو په سر کینی دیوکال دپاره غوره کیزی.

دهری جرگی مشردجرگی مباحثه اداره کوی اودجرگی په دیره محای کینی دنظم او قلاری ساتلو دپاره ضروری انتظام کوی.

دشر نورې وظیفی دداخلی وظیفو په اصولو کینی بنودل کیزی.

دشر په غیاب کینی اول نایب او که هغه نه وی دوهم نایب دشر وظیفه چلوې.

دهری جرگی منشی دجرگی مباحثی ثبتوی او دجرگی ددارالانشاء دچارو انتظام کوی.

دمنشی په غیاب کینی نایب دهغه وظیفه چلوی.

یوشپیتمه ماده - هر جرگه دبحث لاندی موضوعاتو دپراخی او کره کتنی دپاره دداخلی وظیفو داصولو په حکمونو برابر تولکی جوړوی.

دوه شپیتمه ماده - هر جرگه دخیلو دداخلی وظایفو اصول جوړوی.

دری شپیتمه ماده - شوری دباچا په امر ماتیدلی شی. په یوسل او یوشتمه ماده کینی دیبان شوی حالت له مخه دشروری ماتیدل هرورودی.

دشورې په ماتیدو کینی دشرانو جرگی غیر انتخابی غړی هم شامل دی.

خلور شپیتمه ماده - شوری دافغانستان دحیاتی چارو دتنظیم دپاره ددی اساسی قانون په حکمونو برابر قوانین جوړوی. هیڅ قانون نه شی کولی چه داسلام دسپیڅلی دین له اساسونو اودنورو هغوارز بنونو مناقض وی چه په دی اساسی قانون کینی راغلی دی.

دبین الدول معاهد و تصدیقول، خارج ته دافغانستان دارودتولکو لیزل - دپیسو خپرو او اوپورا خستلو اجازه ورکول اوداسی امتیازونه ورکول چه په ملی اقتصاد کینی اهمیت لری او انحصار هم پکینی شاهل دی دشروری په واک اختیار کینی دی. هغه امتیازات چه ورکول ئی دشروری په صلاحیت کی دی دقانون له پلوه بنودل کیزی.

پنځه شپیتمه ماده - حکومت اولی جرگی ته مسئول دی.

شپز شپیتمه ماده - دولسی جرگی غړی کولی شی چه دحکومت نه څرگند تیاوغواری. دحکومت دور کرې څرگند تیا په باب مباحثه دجرگی په فیصله پورې اړه لری.

اووه شپیتمه ماده - دشروری غړی کولی شی چه دصدر اعظم یا وزیرانو څخه په تیا کلو موضوع گانو کینی پوښتنی وکری.

اشخاصیکہ از آن ہا سوال بہ عمل آمدہ مکلف اند جواب شفری یا تحریری بدہند۔ این جواب مورد مباحثہ قرار نمی۔ گیرد مادہ شصت و ہشتم۔ ولسی جرگہ صلاحیت دارد بہ پیشنهاد یک ثلث از اعضای خود جہت تحقیق و مطالعہ اعمال حکومت و اجراءات ادارہ انجمن تحقیق تعیین نماید۔

ترکیب و طرز العمل انجمن تحقیق در اصول و وظائف داخلی تثبیت میگردد۔

مادہ دوشصت و نہم۔ باستثنای حالاتیکہ برای آن طرز عمل خاصی درین قانون اساسی تصریح گردیدہ۔ قانون عبارتست از مصوبہ مراقب ہر دو جرگہ کہ بہ توشیح پادشاہ رسیدہ باشد۔ در ساحہ ایکہ چنین مصوبہ موجود نباشد عبارتست از احکام فقہ حنفی شریعت اسلام۔

مادہ ہفتادم۔ پیشنهاد وضع قانون از طرف حکومت یا اعضای شوروی و در ساحہ تنظیم امور قضائی از طرف سترہ محکمہ صورت گرفته میتواند۔ پیشنهاد وضع قانون در مورد بودجہ و امور مالی تنها از طرف حکومت صورت میگردد۔

مادہ ہفتادویکم۔ پیشنهاد وضع قانون از طرف حکومت یا سترہ محکمہ بہ ہر یک از دو جرگہ تقدیم شدہ میتواند۔

مادہ ہفتادودوم۔ ہر گاہ پیشنهاد وضع قانون از طرف اعضای یکی از دو جرگہ صورت بگیرد بعد از تائید دہ نفر از اعضای جرگہ ایکہ پیشنهاد بہ آن ارائه شدہ در فہرست کار داخل میگردد۔

ہر گاہ پیشنهاد وضع قانون حاوی تکلیف جدید یا تنقیض در عایدات دولت باشد بشرطی در فہرست کار داخل میشود کہ در متن پیشنهاد مدرک جبران، پیش بینی شدہ باشد این حکم بر پیشنهاد وضع قانون از طرف سترہ محکمہ تطبیق نمیشود۔

مادہ ہفتادوسوم۔ وقتی پیشنهاد وضع قانون در فہرست کاریکی از

دو جرگہ داخل گردید نخست بہ انجمن مربوط محول میگردد و بعد از آنکہ انجمن نظر خود را در بارہ آن ابراز کرد طرح قانون بانظر بہ انجمن در جرگہ قرائت شدہ بحث روی آن صورت میگردد۔ بعد در مورد ہر مادہ رأی گرفته میشود و سپس طرح بار دوم قرائت شدہ در بارہ رد یا تصویب آن بصورت یک کل رأی گرفته میشود۔

مادہ ہفتاد و چارم۔ ہر گاہ تصویب یک جرگہ از طرف جرگہ دیگر

رد شود برای حل اختلاف ہیئت مختلط بہ تعداد مساوی از اعضای ہر دو جرگہ مطابق بہ احکام قانون دائر میگردد۔ فیصلہ ہیئت بعد از توشیح پادشاہ نافذ شمرده میشود۔ در صورتیکہ ہیئت مختلط نتواند اختلاف نظر را رفع کند تصویب رد شدہ بحساب میروود و ہر گاہ تصویب از

لہ چانہ چہ پوہنتنہ شوہی و ہی ہغوی دخولی یا لیکلی جواب پور کولو مکلف دی۔ دا جواب دبحث لاندی نہشی راتلائی۔ اتہ شپیتہ مادہ۔ اولسی جرگہ واک لری چہ دخپلو دریمہ برخہ غروپہ پیشنهاد دحکومت دچارو او داداری داجرا اتو دکنتی او خیرنی دپارہ دخیرنی تولکی و تاکی۔

دخیرونکی تولکی جو رید نہ اودہغہ تک لارد داخلی وظیفوپہ اصولو کبھی بنودل کیزی۔

نہ شپیتہ مادہ۔ دہغو حالاتو پہ پرتہ چہ پہ دہی اساسی قانون کبھی دہغو دپارہ دعمل خاصی لاری چاری بنودلی شوہی دہی قانون ہغی مصوبہی تہ واتی چہ د وارو جرگو پہ گدہ منلی و ہی اوباجا بنکوللی و ہی۔

پہ کومہ برخہ کبھی چہ داسی مصوبہ نہ و ہی ہلتہ قانون داسلامی شریعت دحنفی فقہی حکمونو تہ وای۔

اویاومہ مادہ۔ دقانون جو رولو پیشنهاد دحکومت یا دشروہی د غرو لہ خرا کیزی اودقضائی چارو دسمون پہ برخہ کبھی دستری محکمی لہ خوا ہم کیدی شی۔

یواویاومہ مادہ۔ دقانون جو رولو پیشنهاد دحکومت یا سترہ محکمی لہ خوا پہ دوارو جرگو کی ہری یوہی تہ و راندی کیدی شی دوہ اویاومہ مادہ۔ کہ چیری دقانون د وضع کولو پیشنهاد ددوارو جرگہ نہ دیوہی جرگی دغرو لہ خوا وشی اودہمدغی جرگی لس تنہ غری بی مرستہ و کری نوپس لہ ہغہ دکار پہ فہرست کبھی نیول کیزی۔

کہ چیری دقانون جو رولو پہ پیشنهاد کبھی دنوی بودجی یاد دولت پہ عایداتو کبھی دکمی راوستلو سپار بنتنہ شوہی و ہی نوپہ دہی شرط دکار پہ فہرست کبھی راتلائی شی چہ دیپیشنہاد پہ متن کبھی ددغہ تاوان دپورہ کولو لاری چاری بنودل شوی و ہی۔

دستری محکمی لہ خوا دقانون جو رولو پیشنهاد ددی حکم لاندی نہ راخی۔

دری اویاومہ مادہ۔ کلہ چہ دقانون جو رولو پیشنهاد دیوہی جرگی دکار پہ فہرست کبھی واخستی شی نولو مری خپلی جرگہ گی تہ سپارل کیزی اوپس لہ ہغہ چہ جرگہ گی پری خپلہ نظریہ خرگندہ کبری دغہ پیشنهاد اودجرگہ گی نظریہ دجرگی پہ و راندی لوستل کیزی اومباحثہ پری کیزی۔ ورپسی دہری مادہ پہ باب رایی غوبنٹل کیزی اویا پیشنهاد پہ دوہم وار لوستہ شی اوپہ یو خائی دول دہغہ دمنلو یا نہ منلو پہ باب رایی اخستلی کیزی۔

خلور اویاومہ مادہ۔ کہ چری دیوی جرگی تصویب دلی جرگی لہ

پلوہ ونہ منل شی نوددغہ اختلاف دلری کولو دپارہ دقانون پہ حکمونوسم ددوارو جرگو دغرونہ پہ برابر شمیریو گاہ ہیئت جو ریزی۔ دہیئت فیصلہ دباچا لہ بنکو للو وروستہ نافذہ گیل کیزی۔ خو کہ دغہ ہیئت ونہ کولای شوچہ اختلاف لری کبری

طرف ولسی جرگه بعمل آمده باشد د وره تقنینیه جدید ولسی جرگه میتواند آنرا با کثرت آراء اعضا تصویب کند این تصویب بدون ارائه به مشرانو جرگه بعد از توشیح پادشاه نافذ شمرده میشود.

هرگاه اختلاف دو جرگه در مورد طرح قوانین مالی باشد در صورتیکه هیئت مختلط به حل آن موفق نشود ولسی جرگه میتواند در اجلاس مابعد طرح مذکور را با کثرت آراء اعضا تصویب نماید. طرح بدون ارائه به مشرانو جرگه بعد از توشیح پادشاه قانون شمرده میشود.

ماده هفتاد و پنجم - بودجه دولت از طریق مشرانو جرگه و توام با نظریه مشورتی آن به ولسی جرگه تقدیم میشود. رئیس ولسی جرگه بودجه و نظریات مشرانو جرگه را به انجمن مربوط تقویض میکند. بعد بودجه با نظریات انجمن مربوط در ولسی جرگه مطالعه میشود و در باره آن تصمیم اتخاذ میگردد. این تصمیم بدون ارائه به مشرانو جرگه بعد از توشیح پادشاه نافذ شمرده میشود. این حکم در مورد مذاکرات ولسی جرگه راجع به پلان انکشافی حکومت نیز تطبیق می گردد.

هرگاه نظریه علی تصویب بودجه قبل از آغاز سال مالی صورت نگیرد تا تصویب بودجه سال جدید بودجه سال گذشته تطبیق میشود.

حکومت مکلف است اقلای یکماه قبل از تقدیم طرح بودجه حساب قطعی بودجه یک سال قبل را به ولسی جرگه تقدیم کند.

ماده هفتاد و ششم - هرگاه مشرانو جرگه فیصله خود را در مورد مصوبه ولسی جرگه در خلال مدت شش ماه از تاریخ وصول آن صادر نکند مصوبه مذکور قبول شده به شمار میرود. در سنجش این مدت دوره تعطیل بحساب گرفته نمیشود.

ماده هفتاد و هفتم - در هنگام تعطیل یا انحلال شوری حکومت میتواند در ساحه مذکور فقره اول ماده شصت و چارم برای تنظیم امور عاجل فرامین تقنینی ترتیب کند. این فرامین بعد از توشیح پادشاه حکم قانون را حائز میشود. فرامین تقنینی باید در خلال مدت سی روز از تاریخ انعقاد نخستین جلسه شوری به شوری تقدیم گردد و در صورتیکه از طرف شوری رد شود از اعتبار ساقط میگردد.

فصل پنجم

لویه جرگه

ماده هفتاد و هشتم - لویه جرگه مرکب است از اعضای شوری و روسای جرگه های ولایات.

نو تصویب نامنلی بلل کیزی او که چریداسی وی چه تصویب دولسی جرگی له خواشوی وی نودولسی جرگی نوبی تقنینی دوره کولی شی چه هغه دغرو درایوپه اکثریت بیامونی. داتصویب بی له دې چه دمشرانو جرگی ته وړاندې شی دپاچا په په بنکولونو نافذ گنبل کیزی.

که چرید ددوارو جرگو ترمنځ اختلاف دمالی قوا نیو دپیشنهاد په سروی نو که کد هیئت ددغه اختلاف په لری کولو بریالی نشی اولسی جرگه کولی شی چه دغه پیشنهاد پخپله راتلونکی غونډه کښی دغرو درایوپه اکثریت بیامونی پیشنهاد بی له دې چه دمشرانو جرگی ته وښودل شی دپاچا په بنکولونو نافذ گنبل کیزی.

پنځه او یو ماده - دولت بودجه دمشرانو جرگی له لاری ددغی جرگی دمشورتی نظریی سره یوځای اولسی جرگی ته وړاندې کیزی - دجرگی مشربودجه اودمشرانو دجرگی نظریات خپلی جرگه گئی ته سپاری، پس له هغه وړاندې په اولسی جرگه کښی غوراو فیصله کیزی. دافصله بی له دې چه دمشرانو جرگی ته وښودل شی دپاچا په بنکولونو نافذ گنبل کیزی.

دحکومت دانکشافی پلان په باب داولسی جرگی خبری اتری هم ددې حکم لاندې راځی.

کله که دځینو سببونو له کبله دبودجی تصویب دنوی مالی کال دشروع کیدونه مخکښی ونه شونود کالنی بودجی تر تصویب پوری دزازه کال دبودجی په شان چلند کیزی.

حکومت په دې مکلف دې چه دبودجی دپیشنهاد وړاندې کولو نه لژ تر لزه یو میاشت مخکښی د تیر کال دبودجی غوږ پریکړی حساب اولسی جرگی ته وړاندی کړی.

شپز او یو ماده - که چیری دمشرانو جرگه د ولسی جرگی دیوی مصوبی په باب درسیدونه وروسته په شپزو میاشتو کښی خپله فیصله ونکړی نودغه مصوبه منل شوی گنبل کیزی. درخصت دوره ددغی مودې په حساب کی نه راځی.

اووه او یو ماده - دشوری درخصت یا انحلال په وخت کښی حکومت کولی شی چه دڅلور شپتمی مادی داوولی فقری په ساحه کښی دعا جولو چاروپه لاری کولو دپاره تقنینی فرمانونه وباسی. دافرمانونه دپاچا له بنکولونو وروسته دقانون حکم اخلی. په کار دې چه دغه فرمانونه دشوراد لومړنی غونډی له تاریخ نه په دیر شوو ورو کښی دننه دننه شوری ته وړاندې شی او که شورائی ونه منی نو بیا ایتبارنه لری.

پنځم فصل

لویه جرگه

اته او یو ماده - لویه جرگه دشوری له غرو او ولایاتو د جرگو له مشرانو څخه جوړیږی.

درجالت انحلال شوری اعضای آن حیثیت خود را به
صفت اعضای لویه جرگه تاد ایر شدن شوری جدید
حفظ میکنند .

ماده هفتاد و نهم - بارعایت احکام مواد نهم ، بیست و یکم و بیست و دوم
لویه جرگه توسط فرمان پادشاه دائر میشود .

ماده هشتادم - در هنگام دائر بودن لویه جرگه حکم ماده پنجاه و یکم
در مورد اعضای آن تطبیق میگردد .

ماده هشتاد و یکم - مباحثه لویه جرگه علنی میباشد مگر اینکه حکومت
یا بیست نفر از اعضاء سری بودن آنرا درخواست نماید
ولویه جرگه این درخواست را بپذیرد .

ماده هشتاد و دوم - رئیس ولسی جرگه و درغیاب او رئیس مشرانو
جرگه از جلسات لویه جرگه ریاست میکند .

لویه جرگه در اولین جلسه يك نفر از بین اعضای
خود بحیث منشی انتخاب میکنند .

ماده هشتاد و سوم - جز در موارد یک حکم آن صریحاً در این قانون
اساسی ذکر گردیده تصمیم لویه جرگه یا کثرت آرای
اعضای حاضر اتخاذ میگردد .

بارعایت احکام این قانون اساسی ، طرز العمل لویه جرگه
توسط قانون تنظیم میشود .

ماده هشتاد و چهارم - لویه جرگه دارای صلاحیت هائی میباشد که
درین قانون اساسی تعیین گردیده است .

فصل ششم

حکومت

ماده هشتاد و پنجم - حکومت افغانستان حکومت له صدراعظم او وزیرانو
ووزراء . صدراعظم رئیس ووزراء اعضای حکومت میباشدند .
تعداد وزراء ووظائف شان توسط قانون تنظیم میگردد .

ماده هشتاد و ششم - هر شخصیکه بر طبق احکام این قانون اساسی
اهلیت انتخاب شدن را به عضویت ولسی جرگه دارا باشد
میتواند بحیث رئیس یا عضو حکومت تعیین شود .

رئیس حکومت باید افغان تولد شده باشد . رئیس و اعضای
حکومت میتوانند از اعضای شوری یا خارج از آن تعیین شوند .

هر عضو شوری که بحیث رئیس یا عضو حکومت تعیین شود عضویت
خود را در شوری از دست میدهد .

ماده هشتاد و هفتم - صدراعظم ووزراء نمیتوانند در مدت تصدی
وظیفه به مشاغل دیگر اشتغال ورزند .

ماده هشتاد و هشتم - برای رئیس و اعضای حکومت معاش مناسب
توسط قانون تعیین میگردد .

دشوری دما تید و به حالت کتبی دهغی غری دلویی جرگی
د غرو په توگه خپل حیثیت دنوی شوری تر دا ئریدو
پوری ساتی .

نه او یو مده ماده - دنولسمی ، یو ویشتمی او دوه ویشتمی مادی د حکمونو
درعایت سره لویه جرگه په پاچائی فرمان دا ئریزی .

اتیاومده ماده - چه لویه جرگه روانه وی په غروئی دیو پنخوسمی
مادی حکم چلیزی .

یو اتیاومده ماده - دلویی جرگی مباحثه به ښکاره وی مگر هله نه چه
حکومت یاد جرگی شل تنه غری وغواری چه جرگه دی
پته وی اولویه جرگه دا غوښتنه ومنی .

دوه اتیاومده ماده - دولسی جرگی مشراود هغه په غیاب کتبی دمشرانو
جرگی مشر دلویی جرگی ریاست په غاړه لری .

لویه جرگه په لومړی غونډه کتبی د خپلو غرو له منځه
یوکس دمنشی په توگه تاکی .

دری اتیاومده ماده - دهغه حالت نه پرته چه په دی اساسی قانون کتبی
خرگند یادشوی دی دلویی جرگی فیصله د حا ضر و غرو
درایو په اکثریت کیزی .

ددی اساسی قانون د حکمونو درعایت سره دلویی جرگی تک
لار دقانون له خوا ښودل کیزی .

خلور اتیاومده ماده - لویه جرگه هغه واك اختیار لری چه په دی
اساسی قانون کتبی تاکل شوی دی .

شپږم فصل

حکومت

پنځه اتیاومده ماده - دافغانستان حکومت له صدراعظم او وزیرانو
څخه جوړدی . صدراعظم د حکومت مشر او وزیران وی
غری دی .

د وزیرانو شمیر او دهغوی وظیفی په قانون کی ښودل کیزی .
شپز اتیاومده ماده - هر هغه څوک چه ددی اساسی قانون د حکمونو
له مخه د ولسی جرگی په غریتوب باندي د غوره کیدو د پاره
جوگه وی هغه د حکومت د مشر یا غری په توگه تاکل کیدې شی .
د حکومت مشر به افغان زیږیدلی وی .

د حکومت مشر او غری وی دشوری له غرو او له شوری نه
بهر تاکل کیدې شی .

دشوری هر غری چه د حکومت د مشر یا غری په توگه
وتاکل شی په شوری کتبی خپله چوکی له لاسه ورکوی .
اووه اتیاومده ماده - صدراعظم او وزیران د خپلو وظیفو چلو لویه
موده کتبی په نورو چارو نه شی بوختیدلی .

اته اتیاومده ماده - د حکومت د مشر او غرو د پاره مناسب معاش دقانون
له مخه تاکل کیزی .

ماده هشتادونهم - حکومت توسط شخصیکه از طرف پادشاه بحیث

صدر اعظم موظف شده تشکیل میگردد.

اعضاء و خط مشی حکومت توسط صدر اعظم به اولسی جرگه

معرفی میشود و جرگه پس از مباحثه راجع به اعتماد بر حکومت

تصمیم میگردد. در صورت صدور رای اعتماد فرمان پادشاهی

راجع به تعیین رئیس و اعضای حکومت صادر میگردد.

پس صدراعظم خط مشی حکومت را به مشرانو جرگه

معرفی مینماید.

ماده نودم - هرگاه حکومت به علت فوت یا استعفاء صدر اعظم در هنگام

انحلال شوری از بین برود حکومت جدید بفرمان پادشاه تعیین

میشود. در آغاز دوره تقنینیه جدید صدر اعظم اعضای حکومت

و خط مشی انرا به اولسی جرگه معرفی و رای اعتماد

مطالبه میکند.

ماده نودویکم - حکومت در احوال آتی از بین میرود:

۱/ در حالت استعفاء یا فوت صدر اعظم

۲/ در حالت سلب اعتماد اولسی جرگه از حکومت.

۳/ در حالت اتهام رئیس یا تمام اعضای حکومت بجرم

خیانت ملی مطابق به حکم ماده نودوسوم.

۴/ در حالت انحلال شوری.

۵/ در حالت ختم دوره تقنینیه.

در دو حالت اخیر حکومت توأم با اولین جلسه لوی جرگه

از بین می رود.

در حالت استعفاء صدر اعظم پس از منظوری استعفاء از طرف

پادشاه حکومت از بین میرود:

در صورت فوت صدر اعظم يك نفر از وزراء بامر پادشاه وظائف

صدر اعظم را تا تشکیل حکومت جدید اجراء میکند.

در صورت تیکه حکومت به علت اتهام بجرم خیانت ملی مطابق

بحکم ماده نودوسوم از بین برود شخصیکه از طرف پادشاه بحیث

صدر اعظم تعیین میشود میتواند تا اولین جلسه اولسی جرگه به تعقیب

تصمیم لویه جرگه در مورد اتهام مذکور - قبل از حصول رأی اعتماد

وظائف صدر اعظم را اجراء نماید.

در سایر احوال حکومت تیکه از بین رفتن تا تشکیل حکومت

جدید بوظیفه خود دوام میدهد

ماد نودودوم - رای سلب اعتماد از حکومت باید صریح و مستقیم باشد

این رای در مورد حکومت تیکه در خلال دو دوره تقنینی اول به تعقیب

نفاذ این قانون اساسی بوجود می آید به اکثریت دوثلث آرا و در مورد

حکومت های ما بعد به اکثریت آرای اعضای اولسی جرگه صادر

می گردد.

ماده نودوسوم - هرگاه بیش از يك ثلث اعضای اولسی جرگه محاکمه

صدر اعظم یا تمام یا اکثر اعضای حکومت را بر اساس اتهام

بجرم خیانت ملی تقاضا نماید و اولسی جرگه این تقاضا را با اکثریت

دوثلث اعضا تصویب کند حکومت سقوط مینماید و لویه جرگه برای

تعیین هیئت تحقیق دایر میگردد. اگر بعد از مطالعه راپور هیئت

نه اتیایومه ماده - حکومت دهغه چاله خواجه دبا چاله پلوه

صدر اعظم به توگه موظف شوې وې جوړېزې.

د حکومت غړې او تک لاره د صدر اعظم له خوا اولسی

جرگې ته وړاندې کېږي او جرگه د مباحثې نه پس په

حکومت باندې د باور په باب خپله فیصله کوي.

د باور درائی دور کولو په حال کې د حکومت د مشرانو

غړو د تابلو په باب باچائی فرمان راوځي. ورپسې صدر اعظم

د خپل حکومت تک لاره د مشرانو جرگې ته وړاندې کوي.

نوی یمه ماده - کله که حکومت د صدر اعظم د مړینې یا استعفاء له

کبله په داسې وخت کې له منځه لاړ شي چه شورې ماته وې

نوپه باچائی فرمان نوې حکومت جوړېزي.

د نوې تقنینی دورې په لومړې سر کې صدر اعظم

د خپل حکومت تک لاره او د حکومت غړې اولسی جرگې ته

ورپښنی او د باور درایی غوښتنه کوي.

یو نوی یمه ماده - حکومت په دی حالتونو کې له منځه ځي :-

۱/ چه صدر اعظم استعفاء وکړي یا ومړي.

۲/ چه اولسی جرگه د حکومت نه خپل باور بیرته واخلي

۳/ چه د حکومت په مشرانو د حکومت په اکثر و غړو باندې

ددری نوې یمی مادی د حکم سره سم د ملی خیانت تور پورې شي.

۴/ چه شورې ماته شي.

۵/ چه د شورې تقنینی دوره سرته ورسېزي.

په وروستو دوو حالتونو کې حکومت جوخت د نوې اولسی

جرگې د لومړي غونډې سره سم له منځه ځي.

د استعفاء په صورت کې حکومت هلته له منځه ځي چه باچائی

استعفاء ومني.

چه صدر اعظم ومړي نو د وزیرانو له دلی نه یو وزیر

د باچا په امر د صدر اعظم وظیفه د نوې حکومت تر جوړیدو

پورې په غاړه اخلي. په هغه صورت کې چه حکومت د درې

نوې یمی مادی د حکم سره سم د ملی خیانت په تور له منځه

لاړ شي نو هر څوک چه د باچا له پلوه د صدر اعظم په توگه و تابلو

شي هغه د نوو وړې تور په باب داوئی جرگې د فیصلې نه پس

د اولسی جرگې تر لومړي غونډې پورې د باور درائی حاصلونه

مخکې د صدر اعظم وظیفې پر ځای کوي. په نورو

حالاتونو کې له منځه تالی حکومت د نوې حکومت تر جوړیدو

پورې خپل کار جارې ساتي.

دوه نوې یمه ماده - له حکومت نه د باور د بیرته اخیستو رایه باید څرگنده

اوسماسمه وې دارایه دهغو حکومتونو په باب چه د دي اساسی قانون

له نافذ کیدو وروسته د لومړیو دوه تقنینی دورو په موده کې

منځ ته راځي درایو دوه ثلثو په اکثریت او د ورپسې حکومتونو په

باب د اولسی جرگې د غړو درایو په اکثریت صادرېزي.

دری نوی یمه ماده - که چیرې له دریمی برخې نه د اولسی جرگې زیات

غړې د ملی خیانت په تور د صدر اعظم یا د حکومت د تابلو یا

زیاتو غړو د محاکمه کیدو غوښتنه وکړي او اولسی جرگه

دا غوښتنه د دوو برخو غړو درایو په اکثریت ومني نو حکومت

له منځه ځي اولویه جرگه د څیړونکي هیئت د تابلو د پاره

جوړېزي. که چیرې لوی جرگې د اهمیت دراپور له کتنې

جرمیں سہی

وروسته ددوو برخو غور ودرایو په اکثریت دمحا کمی اجراء لازمه وگنباہ نود اولسی جرگی یوغری ته وظیفه ورکوی چه په تورن باندي په ستره محکمه کښی دعوی سوره کاندې .

دپورتنی فقرې حکم په هغه حالت کښی هم چاپزې چه دملی خیانت تور په یوه یاخو تڼو وزیرانو چه شمرئی دحکومت دغرو له نیمائی څخه زیات نه وی پورې شوې وی ددې تور په نتیجه کښی دتورن لاس له کاره ویستل کیږی مگر حکومت له منځه نه ځی .

څلورنوی یمه ماده - ددې اساسی قانون او نوروقوانینو دحکمونو عملی کول - دمحا کمو دقطعی پریکړو عملی کول . د عمومی نظم او امن ساتلو دپاره ضروری انتظام کول ، د دولت دمالسی حالت سمون او عامه شته منی ساتل . دخلکرا اجتماعی . ثقافتی او اقتصادی حالت ښه کول دخپلواکی حفاظت . دسیمی له تمامیت څخه دفاع او په بین المللی ټولنه کښی دافغانستان دملی ښیگر او وحیثیت ساتنه دحکومت وظیفه ده

حکومت دخپلو وظیفو دسمون دپاره دقانون پربنیاد مقررات جوړوي - دامقررات بایدچه دهیخ قانون دعبارت اوروح سره تناقض ونه لري .

پنځه نوی یمه ماده - دوزیرانو ټولنه دحکومت دسیاست لوئی لیکي تاکی او هغه مقررات تصویبوي چه حکومت ئی دجوړولو واک اختیار لري .

صدراعظم دوزیرانو دټولنی مشرتوب کوی دحکومت د فعالیت اداره اولارښودنه کوي او په اجراء اتو کښی یی یورنگی راولی .

دباچا او شوري سره دحکومت درابطی ساتل هم دصدراعظم وظیفه ده .

وزیران خپلی وظیفی د اداری یو کونو د مشرانو او دحکومت دغرو په توگه دصدراعظم دامر اولارښودنی لاندې په هغه چوکات کښی دننه پرخای کوي چه دې اساسی قانون او قوانینو تا کلی دي

شپږ نوی یمه ماده - صدراعظم او وزیران دحکومت د عمومی سیاست له کبله په شریکه او دخپلو ځانگړو وظیفو له بابتنه ځانله اولسی جرگی مسئول دی .

صدراعظم او وزیران دحکومت دهغوچارو په باب هم مسئول دی چه دهغو دپاره ددې اساسی قانون دحکمونو مطابق پاچائی فرمان اخلی .

اووم فصل

قضاء

اووه نوی یمه ماده - قضائیه قوه ددولت یو خپلواک رکن دی او خپلی وظیفی دتقنینیه او اجرائیه قوو په لړ کښی پرخای کوی .
اته نوی یمه ماده - قضائیه قوه دیوی ستری محکمی او نورو محکمو نه جوړیږی چه شمارئی په قانون کښی ښودل کیږی .

لویه جرگه با کثريت دولتت اعضاء اجرایی محاکمه را لازم بداندیکنفراز اعضاء اولسی جرگه راموظف مینماید تا علیه متهم در ستره محکمه دعوی اقامه کند .

حکم فقره فوق درحالاتی نیز تطبیق میشود که اتهام خیانت ملی به یک یا چند نفر وزیر که تعدادشان از نصف اعضاء حکومت بیشتر نباشد متوجه گردد . در نتیجه این اتهام متهم از وظیفه سبکدوش میشود ولی حکومت سقوط ټنمیکند .

ماده نود و چارم - تعمیم احکام این قانون اساسی و تمام قوانین ، تعمیم فیصله های قطعی محاکم ، اتخاذ تدابیر لازم جهت برقراری نظم و امن عامه ، تنظیم وضع مالی دولت و حفاظت دارائی عامه انکشاف وضع اجتماعی - فرهنگی و اقتصادی مردم ، حفظ استقلال ، دفاع از تمامیت ساحه ، صیانت منافع و حیثیت افغانستان در جامعه بین المللی وظیفه حکومت میباشد . حکومت برای تنظیم وظائف خود بر اساس قوانین مقررات وضع میکند . این مقررات باید مناقص نص یا روح هیچ قانون نباشد .

ماده نود و پنجم - مجلس وزراء خطوط اساسی سیاست حکومت را تعیین میکند و مقرراتی را که وضع آن از صلاحیت حکومت میباشد تصویب مینماید .

صدراعظم از مجلس وزراء ریاست می نماید ، فعالیت حکومت را اداره و رهنمونی میکند و در اجراء آن هم آهنگی را تأمین مینماید .

حفظ رابطه حکومت با پادشاه و شوری نیز وظیفه صدر اعظم میباشد . وزراء وظائف خود را بحیث امین و احد های اداری و بحیث اعضاء حکومت تحت امر و رهنمائی صدر اعظم در داخل حدودیکه این قانون اساسی و قوانین تعیین میکند اجرا مینماید .

ماده نود و ششم - صدراعظم و وزراء از سیاست عمومی حکومت مشترکاً و از وظائف مشخصه خود منفرداً نزد اولسی جرگه مسئولیت دارند . صدراعظم و وزراء از آن اعمال حکومت که در باره آن بر طبق احکام این قانون اساسی فرمان پادشاهی را حاصل میکنند نیز مسئول میباشد .

فصل هفتم

قضاء

ماده نود و هفتم - قوه قضائیه یک رکن مستقل دولت است و وظایف خود را در ردیف قوه تقنینیه و قوه اجرائیه انجام میدهد .
ماده نود و هشتم - قوه قضائیه مرکب است از یک ستره محکمه و محاکم دیگری که تعداد آن توسط قانون تعیین میگردد .

صلاحیت قوه قضائیه شامل رسیدگی به تمام دعاوی ایست که در آن اشخاص حقیقی یا حکمی بشمول دولت به صفت مدعی یا مدعی علیه قرار گرفته و در پیشگاه آن مطابق به احکام قانون اقامه شود.

هیچ قانون نمیتواند در هیچ حالت قضیه یا ساحه ایرا از دائره صلاحیت قوه قضائیه دولت به نحویکه درین فصل تحدید شده خارج بسازد و بمقام دیگری تفویض کند این حکم مانع تشکیل محاکم عسکری نمیکرد ولی ساحه این نوع محاکم بجرایم مربوط باردوی افغانستان منحصر میباشد. تشکیل و صلاحیت محاکم عسکری توسط قانون تنظیم میشود.

ماده نود و نهم - قضات به پیشنهاد قاضی القضاة از طرف پادشاه تعیین میگرددند. هرگاه یک نفر قاضی مرتکب جرمی شود ستره محکمه به حالت قاضی رسیدگی کرده بعد از استماع دفاع او پیشنهاد عزلش را به پادشاه تقدیم کرده میتواند در صورتیکه پیشنهاد مذکور از طرف پادشاه تائید گردد قاضی از وظیفه عزل میشود. تبدیل - ترفیع - مواخذه و پیشنهاد تقاعد قضات مطابق به احکام قانون از صلاحیت ستره محکمه میباشد.

برای قضات معاش مناسب توسط قانون تعیین میگردد. قضات نمی توانند در مدت تصدی و وظیفه به مشاغل دیگری اشتغال ورزند.

ماده صدم - در محاکم افغانستان محاکمه بصورت علنی اجراء میشود و هر کس حق حضور را در آن مطابق به احکام قانون دارد. محکمه میتواند در حالت استثنائی که در قانون تصریح گردیده باشد جلسات سری دائر کند. ولی اعلام حکم باید بهر حال علناً صورت بگیرد.

محاکم مکلفند اسباب حکمی را که صادر میکنند در فیصله خود ذکر نمایند.

ماده یکصد و یکم - تمام فیصله های قطعی محاکم واجب التعمیل است مگر در حالت حکم بمرک شخص که تعمیل حکم محکمه مشروط به توشیح پادشاه میباشد.

ماده یکصد و دوم - محاکم در قضا یا ی مورد رسیدگی خود احکام این قانون اساسی و قوانین دولت را تطبیق میکنند. هرگاه برای قضیه ای از قضا یا ی مورد رسیدگی در قانون اساسی و قوانین دولت حکمی موجود نباشد محاکم به پیروی از اساسات کلی فقه حنفی شریعت اسلام در داخل حدودیکه این قانون اساسی وضع نموده در چندین احوال حکمی صادر میکنند که در نظرشان عدالت را به بهترین صورت ممکن تأمین نماید.

د قضائیه قوی به واک اختیار کنی به هغز د غوروسی پرته ده چه پکنی حقیقی یا حکمی اشخاص - که ه هم دولت وی د مدعی یا مدعی علیه حیثیت لری او د قضاء په و راندی د قانون د حکمونو سره سم دا نری شی. هیچ قانون په هیچ حالت کنی دانه شی کولی چه یوه قضیه یا یوه ساحه د دولت د قضائی قوی د واک اختیار له کرنی څخه په هغه ډول چه په دی فصل کنی ئی بریدونه معلوم شوی و باسی او بل مقام ته ئی و سپاری.

د احکام د عسکری محکمو د جوړیدو مخه نه نیسی. خود د محکمی به یوازی د هغو جرمونو د پاره وی چه د افغانستان له اردو سره اړه لری د عسکری محکمو تشکیل او واک اختیار په قانون کنی بنودل کیزی. نه نوی یمه ماده - قاضیان د قاضی القضاة په پیشنهاد د باچاته له خوا تیا کل کیزی.

که چیری یو قاضی یو جرم و کړی نو ستره محکمه دده په حال غور کوی او دده د دفاع له اوریدونه پس باچاته دده د عزل پیشنهاد وړاندی کړلی شی. هر کله چه د باچا له خوا د دغه پیشنهاد ملا تر وشی نو قاضی د خپلی وظیفی نه معزولیزی. د قاضیا نو بد اول، او چول پوښتیدل او د تقاعد پیشنهادی د قانون د حکم و نوسره سم دستری محکمی په واک اختیار کنی دی.

د قاضیا نو د پاره د قانون له پلوه مناسب معاش تیا کل کیزی. قاضیان نه شی کولی چه د خپلو وظیفو په وخت کنی په نورو چارو بوخت شی.

سلمه ماده - د افغانستان په محکمو کنی محاکمه په ښکاره ډول کیزی او د قانون د حکمونو سره سم هر څوک دور تلو حق لری. محکمه کولی شی چه په هغو گونو حالاتو کنی چه قانون بنودلی دی پتی غونډی و کړی خود حکم او رول به هر و مرو ښکاره وی.

محکمی مکافی دی چه دخپل ور کړی حکم سره یو ځای به په فیصله کنی د حکم سببونه هم څرگندوی. یوسل و یوه ماده - د محکمو د تولو و قطعې پریکړو عملی کول واجب دی خود چا د هر گک د حکم په حالت کنی د تعمیل د پاره د باچا ښکوال شرط دی.

یوسل و دوهمه ماده - محکمی چه په کومو پېښو یا ندی غوروسی کوی په هغو کنی ددی اساسی قانون او د دولت د قوانینو حکمو نه پر ځای کوی که د غوروسی لاندی پېښو دیوی پېښی په باب په اساسی قانون او د دولت په قوانینو کنی کوم حکم نه وی نو ه حکمی د اسلامی شریعت د حنفی مذهب د کلی اساسونو له مخه په هغه چو کاتب کنی دنه چه دی اساسی قانون بنودلی دی په دغه باب یو داسی حکم را باسی چه ددوی په نظر کنی څومره چه ممکنه وی عدالت تر توالو په ښه توگه لاس ته را وری.

یوسل دریمه ماده - د جرمنونو څیرنه د قانون د حکمو نوسره سم د مدعی العموم له خوا چه د دولت په اجرائیه قوه پوری ترلی دی کیزی.

یوسل څلورمه ماده - ددی اساسی قانون د حکمونو در عایت سره هغه قاعدی چه د محکمو د اجرائتو او تشکیلاتو او د قاضیانو له چارو سره اړه لری، د قانون له پلوه سمیزی. ددی قوانینو لوی هدف ددی چه په قضائی مرافقو تشکیلاتو، واک اختیار او د محاکمې د عمل په لارو کښی یووالی راشی.

یوسل وپنځمه ماده - ستره محکمه له نه وغرو جوړیزی چه ټول د باچا له پلوه ټاکل کیزی.

باچا دستری محکمی غری دداسی خلکو له منځه غوره کوی چه دغه صفتونه ولری:

۱- د عمر پنځه دیرش کاله ئی پوره کړی وی.

۲- د شپږ څلوېښتمی مادی په حکم برابر دشوری په غریټوب باندي د غوره کیدو جوگه وی.

۳- د حقوقو په علم - د حقوقو په ملی هدفونو او د افغانستان په حقوقی نظام باندي په پوره اندازه پوه وی.

باچا دستری محکمی یوغری چه عمر ئی له څلویښتو کم اوله شپږتوزیات نه وی د قاضی القضاات په حیث ټاکلی باچا کولی شی چه د قاضی القضاات او دستری محکمی د غرو په مقرری باندي د مقرری له وخته هر لس کاله پس نوی نظرو کړی - ددی حکم او دیو سار شپږمی مادی د حکم نه پرته په بل هیڅ ډول قاضی القضاات او دستری محکمی غری له خپلو وظیفو نه ویستل کیدلی نه شی.

دهغه حالت نه غیر چه په یوسل و شپږمه ماده کښی بیان شوی دی قاضی القضاات او دستری محکمی غری د خدمت دورې له ختمیدو نه وروسته تر عمره پوری د خدمت دوری له ټولو مالی بڼیکړونه فائده اخلی.

د خدمت دورې له ختمیدو نه وروسته قاضی القضاات او دستری محکمی غری د حکومت مشر ټوب یا غریټوب او د دولت ماموریت نه شی کولای.

قاضی القضاات او دستری محکمی غری نه شی کولای چه د وظیفی د چولو په موده کښی یا تر هغې وروسته په سیاسی گوندونو کښی گډون وکړی.

یوسل و شپږمه ماده - که چری دا ولسی جرگی له دریمی برخې نه زیات غری دوظیفی له اجرانه دراپور ته شوی جرم په تور د قاضی القضاات یا دستری محکمی دیوه یا څو تنو غرو د محاکمې غوښتنه وکړی او جرگه د دوو برخو غرو درایوپه اکثریت داغوښتنه ومنی نو د تورن لاس له کاره ویستل کیزی او د څیرونکی دلگی د ټاکلو د پاره لویه جرگه جوړیزی - که چری لویه جرگه د دلگی دراپور له کتنی وروسته د دوو برخو غرو د ریوپه اکثریت د تورن محاکمه لازمه وبللی نویو غری په تورن باندي د دعوی سوړولو او د اتونویوه دلگی

مادی یکصد و سوم - تحقیق جرایم از طرف مدعی العموم که جزء قوه اجرائیه دولت است مطابق به احکام قانون صورت میگیرد.

ماده یکصد و چهارم - بارعایت احکام این قانون اساسی قواعد مربوط به تشکیلات، و اجرائات محاکم و امور مربوط به قضاات توسط قانون تنظیم میگردد. هدف عمده این قوانین توحید مرافق قضائی و توحید تشکیلات، صلاحیت و طرز العمل محاکمه میباشد.

ماده یکصد و پنجم - ستره محکمه مرکبست از نه عضو که از طرف پادشاه تعیین میشود.

پادشاه اعضای ستره محکمه را ازین اشخاص تعیین میکند که دارای اوصاف ذیل باشند:

- ۱- سی و پنج سالگی را تکمیل کرده باشد.
 - ۲- اهلیت انتخاب شدن بعضویت شوری را مطابق به حکم ماده چهل و ششم داشته باشد.
 - ۳- از علم حقوق - اهداف ملی - حقوق و نظام حقوقی افغانستان آگاهی کافی داشته باشد.
- پادشاه یکنفر از جمله اعضای ستره محکمه را که سن آن از چهل کمتر و از شصت زیادتر نباشد به حیث قاضی القضاات تعیین می نماید.

پادشاه میتواند بر تعیین قاضی القضاات و اعضای ستره محکمه بعد از مرور هرده سال از تاریخ تعیین شان بوظایف مذکور تجدید نظر بنماید. بارعایت این حکم و حکم ماده یکصد و ششم قاضی القضاات و اعضای ستره محکمه به هیچ وسیله دیگر از وظیفه شان بر طرف نمیشوند.

باستثنای حالت مندرج ماده یکصد و ششم قاضی القضاات و اعضای ستره محکمه بعد از ختم دوره خدمت برای بقیه مدت حیات از تمام امتیازات مالی دوره خدمت شان مستفید میشوند.

قاضی القضاات و اعضای ستره محکمه نمیتوانند بعد از ختم دوره خدمت شان رئیس یا اعضای حکومت، عضو شوری یا مامور دولت باشند.

قاضی القضاات و اعضای ستره محکمه نمیتوانند در مدت تصدی وظیفه و بعد از آن در احزاب سیاسی شمولیت ورزند.

ماده یکصد و ششم هرگاه بیش از یک ثلث اعضای اولسی جرگه محاکمه قاضی القضاات یا یک یا چند عضو ستره محکمه را بر اساس اتهام بجرم ناشی از اجرای وظیفه تقاضا نماید و جرگه مذکور این تقاضا را با کثرت دو ثلث اعضاء تصویب کند متهم از وظیفه سبکدوش میشود و لویه جرگه برای تعیین هیئت تحقیق دایر میگردد. هرگاه لویه جرگه بعد از مطالعه راپور هیئت با کثرت دو ثلث اعضاء محاکمه متهم را لازم بداند ازین اعضا یکنفر را جهت اقامه دعوی و هیئتی را مرکب از هشت نفر برای اجرای محاکمه تعیین میکند.

این هیئت تحت ریاست رئیس مشرانو جرگه متهم را مطابق به طرر العمل محاکمه جزائی که در ستره محکمه تطبیق میگردد محاکمه می نماید و در صورتیکه جرم متهم ثابت شود او را از وظیفه عزل کرده به جزاء محکوم میسازد.

ماده یکصد و هفتم ستره محکمه مرجع نهایی قضائی افغانستان است. ستره محکمه تشکیلات و اجراءات محاکم و امور قضائی دولت را مطابق به احکام این قانون اساسی و قوانین تنظیم مینماید. ستره محکمه تدابیر لازم را جهت تنظیم امور اداری محاکم اتخاذ میکند.

بودجه قوه قضائیه از طرف قاضی القضاة بمشوره حکومت ترتیب گردیده بعد از موافقه ستره محکمه بحیث یک جزء بودجه دولت توسط حکومت به شوری تقدیم میشود. تطبیق بودجه قوه قضائیه از صلاحیت ستره محکمه میباشد در مورد مامورین و سائر کارکنان اداری قوه قضائیه احکام قوانین مربوط به مامورین و سائر کارکنان اداری دولت نافذ میباشد. ولی تعیین - ترفیع - عزل - مواخذه و تقاعد شان توسط ستره محکمه بروفق قانون صورت میگردد.

فصل هشتم اداره

ماده یکصد و هشتم - اداره افغانستان بر اصل مرکزیت مطابق به احکام این فصل استوار است.

اداره مرکزی بموجب قانون بیک عده واحدهای اداری منقسم میگردد که در راس هر کدام آن یک نفر وزیر قرار دارد. واحدهای اداره محلی ولایت است. تعداد، ساحه اجزا و تشکیلات ولایت توسط قانون تنظیم میگردد.

ماده یکصد و نهم - در هر ولایت یک ولایت جرگه تشکیل میشود. اعضای ولایت جرگه توسط انتخابات آزاد - عمومی - مستقیم و سری از طرف ساکنین ولایت انتخاب میگردد. ولایت جرگه یک نفر از اعضای خود را بحیث رئیس انتخاب مینماید.

ولایت جرگه در تمامین اهداف انکشافی دولت بنحویکه در قوانین تصریح میگردد سهم میگردد. همچنین این جرگه برای بهبود امور و انکشاف اوضاع عمومی ولایت به حکومت ولایت مشوره میدهد.

ولایت جرگه وظائف خود را به همکاری حکومت ولایت اجرا مینماید.

برای اعضای ولایت جرگه معاش مناسب توسط قانون تعیین میگردد.

دمحاکمی دچلو لودپاره تاکی - دادلکی د مشرانو جرگی د مشر په مشرتوب دهغی جزائی محاکمی دتک لاری سره سم تورن محاکمه کوی چه په ستره محکمه کښی پری عمل کیزی او که چیری په تورن باندې جرم ثابت شی نور دی دوظیفی نه معزولوی اوسزا ورکوی.

یوسل و اوومه ماده - ستره محکمه د افغانستان نهایی قضائی مرجع ده.

ستره محکمه ددې اساسی قانون او قوانینو د حکمو نو سره سم د محکمو اجراءات او تشکیلات او د دولت قضائی چارې سموی - ستره محکمه د محکمو د اداری چارو د سمون دپاره ضروری لاری چاری برابروی.

د قضائی قوی بودجه د قاضی القضاة له خوا د حکومت په سلاجوریزی او دستری محکمی له منلو وروسته د دولت د بودجی دیوی برخی په څیر د حکومت په لاس شوری ته وړاندې کیزی.

د قضائی قوی د بودجی دلکولو واک اختیار دستری محکمی په لاس کښی دی.

د قضائی قوی د مامورینو او تولو اداری کار کوونکو په باب د دولت د مامورینو او تولو اداری کار کوونکو د قوانینو حکمو نه نافذ دی خوددوی تکامل - او چلول - عزل - پوښتیدل او تقاعد ورکول د قانون سره سم دستری محکمی له پلوه کیزی.

انم فصل

اداره

یوسل و اتمه ماده - د افغانستان اداره ددې فصل د حکمو نوسره سم د مرکزیت په اساس ولاړه ده. مرکزی اداره د قانون له مخی په یوشمیر اداری - یو کونو - باندې ویشله کیزی چه د هر یوه مشری دیو وزیر په لاس کښی ده.

د سیمه ایزی اداری یو ولایت دی - د ولایو نو شمیر سیمه، برخی او تشکیلات د قانون له مخه بنودل کیزی.

یوسل و نهمه ماده - په هر ولایت کښی یوه د ولایت جرگه جوړیزی د ولایت د جرگی غړی د آزاد و او عامو سمسما و او پتو او انتخاباتو له لاری د ولایت دخلکو له خوا غوره کیزی.

د ولایت جرگه د خپلو غړو له منځه یوتن د مشر په توگه غوره کوی.

د ولایت جرگه لکه چه په قانون کښی بنودل کیزی د دولت د انکشافی هدفونو په پوره کولو کښی برخه اخلی او هم دا جرگه د ولایت د چارو د ښه کیدو او د ولایت د عمومی اوضا عود انکشاف دپاره د ولایت حکومت ته سلاور کوی.

د ولایت جرگه خپلی وظیفی د ولایت د حکومت په ملکرتیا سرته رسوی.

د ولایت جرگی د غړو لپاره د قانون له پلوه مناسب معاش تکامل کیزی.

ماده یکصد و دهم - برای تنظیم امور مربوط به اداره محلی قوانین وضع میگردد که در آن اصول مندرج این فصل رعایت میشود.

از جمله اهداف این قوانین تعمیم جرگه ها تا درجه قری و تأمین اشتراک روزافزون آن در اداره محلی میباشد.

ماده یکصد و یازدهم - برای اداره امور شهری بنا روالی ها تشکیل

میشود. مجالس بنا روالی از طریق انتخابات آزاد عمومی

مستقیم و سری تاسیس میگردد. با رعایت احکام این فصل

امور مربوط به بنا روالی ها توسط قانون تنظیم میگردد.

ماده یکصد و دوازدهم - وظائف اداره توسط مامورین و سایر

کارکنان اداری اجرا میشود.

برای مامورین و سائر کارکنان اداری معاش مناسب

توسط قانون تعیین میگردد.

حقوق و وظائف مامورین و سائر کارکنان اداری توسط

قانون تنظیم میشود.

فصل نهم

حالت اضطرار

ماده یکصد و سیزدهم - هرگاه بعلت حرب، خطر حرب، اغتشاش و خیم

یا حالت مماثلی که مملکت را با خطر مواجهه سازد حفظ

استقلال و حیات ملی از مجری ای که در قانون اساسی تعیین

شده نامکن گردد در حالت اضطرار از طرف پادشاه اعلان میشود.

هرگاه حالت اضطرار بیش از سه ماه دوام نماید برای

تمدید آن موافقت لویه جرگه شرط است.

ماده یکصد و چاردهم - در حالت اضطرار پادشاه میتواند تمام یا

بعضی صلاحیت های شوری را بحکومت انتقال دهد.

ماده یکصد و پانزدهم - در حالت اضطرار حکومت میتواند بعد از

موافقه ستره محکمه تنفیذ احکام ذیل این قانون اساسی را

توسط فرامین تقنینی معطل سازد یا بران قیودی وضع نماید:

۱/ حکم فقره اول ماده بیست و هشتم

۲/ حکم فقره سوم ماده بیست و نهم

۳/ حکم فقره دوم ماده سیم

۴/ حکم فقره اول ماده سی و دوم

۵/ حکم فقره اول ماده سی و سوم

ماده یکصد و شانزدهم - در حالت اضطرار پادشاه میتواند پایتخت

را به محل دیگری غیر از شهر کابل موقتاً انتقال دهد.

ماده یکصد و هفدهم - هرگاه دوره تقنینیه اولی جرگه یاد وره خدمت

یک قسمت از اعضای مشرانو جرگه در اثناي حالت اضطرار

ختم شود پادشاه میتواند اجرای انتخابات جدید را ملتوی

یوسل و لسمه ماده - دسیمه ایزی اداری دسمون دپاره داسی قوانین

جوړیزی چه په هغو کښی ددې فصل د حکمونو رعایت کیزی

ددی قوانینو په مقصدونو کښی یو داهم دی چه دا قسم جرگی

تر کلیو پورې وغځیزی او په سیمه ایزه اداره کښی ددوې

دورخ په ورخ زیاتیدونکی گډون مطلب پوره شی .

یوسل و یوولسمه ماده - دښاری چارو د اداری دپاره بنا روالی جوړیزی

دښاروالیو تولنی د آزادو - عا مو - پتو او سما سو ان تخا با تو

له لاری جوړیزی .

ددی فصل د حکمونو در رعایت سره په بنا روالی پورې

ترلی چارې د قانون له پلوه سمیزی .

یوسل و دوولسمه ماده - اداری وظیفی د اداری مامورینو او نورو

کار کوونکو په لاس پر خای کیزی

د مامورینو او نورو اداری کار کوونکو دپاره د قانون

له مخه مناسب معاش تا کل کیزی .

د مامورینو او نورو اداری کار کوونکو د حقونه او وظیفی

په قانون کښی ښودل کیزی .

نهم فصل

دا اضطرار حالت

یوسل و دیار لسمه ماده - که چیری د جنگ - د جنگ د خطر

د سختی الی گولی یا بل د غسی حالت له کبله چه مملکت ته

خطر ه راپورته کری اود خپلواک اوملی ژوند ساتنه په هغه

لار چه دی اساسی قانون ښو دلی ده ناممکنه شی نو د باچا

له خوا د اضطرار حالت اعلامیزی

که دا اضطرار حالت له درې میا شتونه او زده شی نو دهغه د چاری

ساتلو د پاره د لویې جرگی مننه شرط ده .

یوسل و خوار لسمه ماده - دا اضطرار په حالت کښی باچا اختیار لری چه

د شوری تول یا خینی واکونه د حکومت په لاس کښی ور کری .

یوسل و پنځلسمه ماده - دا اضطرار په حالت کښی حکومت کولی شی

چه دستری محکمی د موافقی اخستلو نه وروسته د اساسی

قانون د لاندنیو حکمونو چلند د تقنینی فرمانونو له مخه یا

وغځندی وی او یا پری قیدونه ولگوی :

۱ - د اتو یشتمی مادی د لمری فقری حکم .

۲ - دنهه ویشتمی مادی د دریمی فقری حکم .

۳ - د دیرشمی مادی د دویمی فقری حکم .

۴ - د دوه دیرشمی مادی د لومری فقری حکم .

۵ - د درې دیرشمی مادی د لومری فقری حکم .

یوسل و شپاړسمه ماده - دا اضطرار په حالت کښی باچا پایتخت

د کابل دښار نه بل خای ته موقتاً لیزدولی شی .

یوسل او وولسمه ماده - که چیری دولسی جرگی تقنینی دوره یا

د مشرانو جرگی د خپنو غړو د خدمت دوره دا اضطرار

د حالت په موده کښی ختمه شی باچا کولی شی چه نوی

بگذارد و دوره تقنینیه اولی جرگه یادوره خدمت اعضای مذکور مشرانو جرگه را تا ختم حالت اضطرار تمدید دهد . بعد از ختم حالت اضطرار بلافاصله انتخابات اجرامی گردد .

ماده یکصد و هژدهم - در حالت اضطرار قانون اساسی تعدیل نمیشود .

ماده یکصد و نهم - در ختم حالت اضطرار اقداما تیکه بر اساس ماده یکصد و پانزدهم بعمل آمده بلافاصله از اعتبار ساقط میشود .

اقداماتیکه بر اساس حکم ماده یکصد و چاردهم از طرف حکومت بعمل آمده در مدت یکماه از تاریخ دایر شدن نخستین جلسه شوری بعد از ختم حالت اضطرار به شوری ارائه میشود و در صورتیکه شوری آنرا رد کند از اعتبار ساقط میگردد .

هرگاه در حالت اضطرار حکومتی تشکیل شده باشد که در اثر تطبیق ماده یکصد و چاردهم رای اعتماد اولی جرگه را حاصل نکرده باشد موضوع رای اعتماد بر حکومت بلافاصله بعد از ختم حالت اضطرار در اولی جرگه مورد مباحثه قرار گرفته راجع به آن تصمیم اتخاذ میشود .

فصل دهم تعدیل

ماده یکصد و بیستم - اصل پیروی از اساسات اسلام - اساس پادشاهی مشروطه مطابق به احکام این قانون اساسی و ارزش های مندرج ماده هشتم تعدیل نمیشود .

تعدیل دیگر محتویات قانون اساسی به پیشنهاد مجلس وزراء یا یک ثلث از اعضای اولی جرگه یا مشرانو جرگه مطابق به احکام این فصل صورت میگیرد .

ماده یکصد و بیست و یکم - پیشنهاد تعدیل را لویه جرگه مطالعه میکند و در صورتیکه اکثریت اعضای آن ضرورت تعدیل را تصویب کند هیئتی از بین اعضاء جهت تهیه طرح تعدیل تعیین مینماید این هیئت طرح تعدیل را به مشوره مجلس وزراء و ستره محکمه تهیه نموده به لویه جرگه تقدیم میکند .

هرگاه لویه جرگه با اکثریت اعضاء طرح تعدیل را تصویب کند طرح به پادشاه تقدیم میشود پادشاه شوری را منحل ساخته طرح تعدیل را با اطلاع عامه میرساند و تاریخ انتخابات مجدد را اعلام میکند . انتخابات مجدد در خلال چارماه از تاریخ انحلال شوری انجام می یابد .

ماده یکصد و بیست و دوم - به تعقیب افتتاح شوری و تشکیل حکومت پادشاه لویه جرگه را دایر میکند . لویه جرگه طرح تعدیل را مطالعه کرده متن آنرا قبول یا رد مینماید . تصویب لویه جرگه درین مورد به اکثریت دو ثلث اعضاء اتخاذ میشود و بعد از توشیح پادشاه نافذ میگردد .

انتخابات و خنډوی او داولی جرگی تقنینی دوره یا مشرانو جرگی دنومور و غرود خدمت دوره د اضطرار حالت تر پایه او زده کاندی - نوی انتخابات د اضطرار د حالت په ختم پسې سملاسی اجراء کیزی .

یوسل و اتلسمه ماده - د اضطرار په حالت کېنې اساسی قانون نه تعدیل کیزی .

یوسل و نولسمه ماده - د اضطرار د حالت له ختمیدو سره جوخت تول هغه اقدامات چه دیوسل و پنځلسمی مادی له مخه شوی وی له اعتباره پر یوخی . هغه اقدامات چه دیوسل و څوارلسمی مادی له مخه شوی وی د اضطرار د حالت له ختمیدو وروسته دشوری دلومری غونډی له نیتی نه په یوه میاشت کېنې دننه دشوری ته وړاندې کیزی او که چیری شوری هغه ونه منی نوله اعتباره غورځیزی .

که چیری د اضطرار په حالت کېنې داسی یو حکومت جوړ شوی وی چه دیوسل و څوارلسمی مادی له مخه یی داولی جرگی د باور رایه نه وی اخیستی نو د اضطرار د حالت په ختمیدو پسې سملاسی په حکومت باندی د باور درائی موضوع په اولی جرگه کېنې د بحث لاندی راخی او فیصله وړ باندی کیزی

لسم فصل تعدیل

یوسل و شلمه ماده - ددی اساسی قانون د حکم و نوسره سم د اسلام د پیروی اصل او د مشروطه باچائی اساس او په اتمه ماده کېنې راغلی ارزښتونه تعدیل کیدلی نه شی .

د اساسی قانون نوری برخی دوزیرانو د تولنی یا داولی جرگی یا مشرانو جرگی د دریمی برخی غروپه پیشنهاد ددی فصل د حکم و نوسره سم تعدیل کیدی شی .

یوسل و یو ویشتمه ماده - د تعدیل پیشنهاد لویه جرگه گوری او که چیری دلویی جرگی د غرو اکثریت د تعدیل ضرورت و منی نو د خپلو غرو له منځه یوه دلگی د تعدیل د طرحی تیا رولو دپاره تاکی - د ادلگی دوزیرانو د تولنی او ستری محکمی په سلا طرح جوړوی اولویی جرگی ته ئی وړاندی کوی . که چیری لویه جرگه د غرو په اکثریت د تعدیل طرح و منی نو طرح باچا ته وړاندی کیزی - باچا شوری ما توی د تعدیل د طرحی نه تول اولس خبروی اود نویو انتخاباتو تاریخ اعلانوی - دشوری له ماتیدو نه وروسته د څلور میاشتو په موده کېنې دننه دننه نوی انتخابات کیزی .

یوسل و دوه ویشتمه ماده - دشوری په پرانستلوا و د حکومت جوړیدو پسې سم باچا لویه جرگه راغواړی - لویه جرگه د تعدیل طرح کوری او متن یی منی او یا ئی نه منی دلویی جرگی تصویب په دی باب د غرو د دوو برخو په اکثریت کیزی اود باچا په ښکولو نافذ کیزی .

جبین رسمی

یوولسم فصل

انتقالی حکمونه

یوسل و درویشتمه ماده۔ ددی فصل دمحتویاتوله رعایت سره۔
ددی اساسی قانون حکمونه له هغه تاریخ نه نافذ کیزی چه دباچا

له پلوه بنکوللی او اعلام شی۔

یوسل او واخلیر ویشتمه ماده۔ دباچاله پلوه ددی اساسی قانون

د اعلامید و نه وروسته د ملی شوری او دعایا نوم مجلسونه ر نکیدالی

کنیل کیزی۔

یوسل و پنځه ویشتمه ماده۔ نوې شوری د ۱۳۴۴ هجری شمسی کال

د میزان په دوه ویشتمه ورځ پرانستله کیزی۔

ددی اساسی قانون د اعلامید او د نوې شوری

د پرانستلو ترمنځ موده د انتقال دوره کنیل کیزی۔

د انتقال په دوره کینی د شوری واک اختیار حکومت ته

سپارل کیزی۔

هغه تقنینی فرمانونه چه د انتقال په دوره کینی ددی فصل

په حکمونه تو برابر او خلی داووه او یایمی مادی د حکمونه سره سم

شوری ته بنودل کیزی۔

که چیری د انتقالی دوری په موده کینی یو داسی

حالت پیدا شی چه ددی اساسی قانون د حکمونه سره سم

دلویی جرگی د ائریدل غواری نو د شوری او اعیایا نو ر نکشوی

مجلسونه رابلل کیزی او دا ته او یایمی مادی سره سم لویه جرگه

جوړیژی۔ څرنگه چه د نوموړی حالت د راپیدا کیدو په وخت کینی

لا د ولایاتو جرگی نه ددی جوړی شوی نو ځکه لویه جرگه بی

د ولایاتو د جرگو له مشرانو څخه جوړیژی۔

یوسل و شپږ ویشتمه ماده۔ په انتقالی دوره کینی د حکومت په وظایفو

کینی د چاری شاملی دی:

۱/ چه د انتخاباتو۔ اساسی تشکیلاتو۔ مطبوعاتو او

د قضائی واک اختیار او تشکیلاتو په باب تقنینی فرمانونه جوړ او

د بنکولو د پارهنی باچا ته وړاندی کری۔

۲/ چه د سیاسی کونونو او ولایتی جرگو د قوانینو مسودی

تیاری او هغه شوری ته ئی وړاندی کری چه د انتقالی دوری

نه وروسته جوړیژی۔

۳/ چه ددی اساسی قانون د حکمونه د عملی کولو د پارهنی

ضروری اقدامات و کری۔

یوسل و اووه ویشتمه ماده۔ ستره محکمه د ۱۳۴۶ هجری شمسی

کول د میزان په دوه ویشتمه نیټه جوړیژی۔

که چیری د انتقالی دوری په موده کینی ددی اساسی قانون

د پنځلسمی۔ اوولسمی۔ یو ویشتمی۔ دوه ویشتمی او

یوسل و پنځلسمی مادی د عملی کولو ضرورت پینس شی نو ددغو مادو

حکمو نه دستری محکمی یا قاضی القضاة د کونون نه پرته عملی کیزی۔

ددی اساسی قانون د نافذ کیدو او دستری محکمی د جوړیدو

ترمنځ موده کینی باچا صلاحیت لری دستری محکمی د وظیفو

د اجراء تاءمین لپاره ضروری تدبیرونه برابر کری۔

یوسل و اته ویشتمه ماده۔ ټول هغه قوانین چه ددی اساسی قانون

د نافذ کیدو نه مخکې منځ ته راوتلی دی په دی شرط نافذ کنیل کیزی

چه ددی اساسی قانون له حکمونه سره تناقض و نه لری او نویو قوانینو

لغو کری نه وی۔

فصل یازدهم

احکام انتقالی

ماده یکصد و بیست و سوم۔ بارعایت محتویات این فصل، احکام این قانون

اساسی از تاریخ توشیح و اعلام از طرف پادشاه نافذ

میگردد۔

ماده یکصد و بیست و چهارم۔ بعد از آنکه پادشاه این قانون اساسی را

اعلام نماید مجلسین شوری ملی و اعیان منحل شده میشوند۔

ماده یکصد و بیست و پنجم۔ شوری جدید روز بیست و دوم میزان ۱۳۴۴

هجری شمسی افتتاح میگردد۔

مدت بین تاریخ اعلام این قانون اساسی و افتتاح شوری

جدید دوره انتقال شمرده میشود۔

در دوره انتقال صلاحیت شوری به حکومت تفویض میگردد۔

فرامین تقنینی ایکه در خلال دوره انتقال بروفق احکام

این فصل صادر میگردد مطابقت به احکام ماده هفتاد و هفتم

به شوری ارائه میشود۔

اگر در اثنای دوره انتقال یکی از حالاتی ظهور نماید

که بر طبق احکام این قانون اساسی وجود لویه جرگه را ایجاب

میکند مجلسین منحل شده شوری ملی و اعیان دعوت گردیده

لویه جرگه بر طبق ماده هفتاد و هشتم دایر میشود

چون در مرقع ظهور یکی از حالات مذکور هنوز جرگه

های ولایات بوجود نیامده لویه جرگه بدون وجود وسای

جرگه های ولایات تشکیل میگردد۔

ماده یکصد و بیست و ششم۔ در دوره انتقال از جمله وظایف

حکومت است که:

۱- فرامین تقنینی مربوط به انتخابات تشکیلات، اساسی،

مطبوعات و تشکیلات و صلاحیت قضائی را ترتیب نموده

به پادشاه جهت توشیح تقدیم کند۔

۲- مسوده قوانین مربوط به احزاب سیاسی و جرگه های

ولایات را تهیه نموده به شوری ایکه بعد از ختم دوره انتقال

دائر میگردد، تقدیم کند۔

۳- تدابیر لازم را جهت آماده ساختن زمینه برای

تطبیق احکام این قانون اساسی اتخاذ نماید۔

ماده یکصد و بیست و هفتم۔ ستره محکمه روز بیست و دوم میزان ۱۳۴۶

هجری شمسی تشکیل میگردد۔

هرگاه در اثنای دوره انتقالی به تطبیق مواد پانزدهم۔

هفدهم۔ نوزدهم۔ بیست و یکم۔ بیست و دوم و یکصد و پانزدهم

این قانون اساسی ضرورت بیفتد احکام مواد مذکور بدون

شمول ستره محکمه یا قاضی القضاة تطبیق میگردد۔

در مدت بین تاریخ نفاذ این قانون اساسی و تشکیل ستره

محکمه پادشاه صلاحیت دارد بمنظور تأمین اجرای وظایف

ستره محکمه تدابیر لازم اتخاذ نماید۔

ماده یکصد و بیست و هشتم۔ قوانینیکه قبل از تاریخ نفاذ این قانون

اساسی صادر گردیده به شرطی نافذ شمرده میشود که مناقض

احکام این قانون اساسی نبوده و قوانین جدید آنرا لغاء

نکرده باشد۔ (دپوهنی مطبعه)

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**